

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petiti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petiti vrst a Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 63; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Sovjeti napadajo na vsej Karelijski ožini

Po uničenju 18. sovjetske divizije so se morali Finci pred sovražno premočjo umakniti — Po mnenju francoskih strokovnjakov je glavna črta finskih utrdb še zelo močna — Finci demantirajo zavzetje Kojvista po sovjetskih četah

Stockholm, 21. februarja. AA. (Reuter). Po najnovejših poročilih iz Finske se vidi, da napadajo sovjeti na vsej Karelijski ožini in da so obnovili tudi obupne poizkuse napadati na zaledenem jezeru Subanto, ki je široko 2 do štiri milje. Na zaledenem jezeru ležijo povsod trupla sovjetskih vojakov.

Helsinki, 21. febr. AA. Reuter. Napori sovjetskega poveljstva, da bi olajšalo položaj 164. diviziji, ki ima prerezane vse zveze in se zato obupno poskuša reševati v bližini Kitele, so se dosedaj izjalovili. Ta divizija trpi silno pomanjkanje hrane in streliva in je zato njen odpor močno oslabilen. Uničenje 18. sovjetske divizije je še bolj očitno in pomembno glede na razmerje sil med nasprotniki. Finski častnik, ki se je v teh operacijah udeleževal, je izjavil, da so bile sile v razmerju 1:70. V borbah v Karelijski ožini so se pojavile na več odsekih nove oblike. Sovjetski tanki namreč napadajo na Mannerheimovo črto brez podpore pehote. Helsinki je doživel danes svoj najhujši dan, ker je bilo dan 6krat alarmno znamenje. Vlak, ki vozi med Abom in Helsinkijem je bil bombardiran od sovjetskih letal 40 km od Helsinkov. Vlak se je ustavil, potniki pa so se skrili v gozdove ob progi. Od razbitih stekel sta bila dva potnika laže ranjena. Prav tako je bila napadena železniška postaja Karis. Sovjetska letala so blizu Helsinka podpirala tudi sovjetska

lovška letala. Prišlo je do več borb v zraku med sovjetskimi in finskimi letali blizu Helsinka. Izve se, da sta bili dve sovjetski letali zbiti. Tudi nad Viborgom je bilo več zračnih napadov.

Helsinki, 21. febr. AA. (Reuter). O priliki včerajšnjega napada sovjetskih letal na Helsinke je ogenj finskega protiletalskega topništva ter nastop finskih lovskih letal onemogočil sovjetskim bombnikom dospeti nad središče mesta. Zato pa so tembolj bombardirali predmestja. Samo nad enim predmestjem je bilo vrženih najmanj 60 bomb.

Sovjetska poročila

Moskva, 21. febr. AA. (Havas). Poročilo vrhovnega poveljstva leningrajskega vojnega okrožja z dne 20. februarja se glasi: Na Karelijski ožini se sovjetska ofenziva še nadalje razvija. Sovjetske čete so zasedle mesto in trdnjavo Kojvisto in očistile tudi ves polotok istega imena. Sovjetske čete so dobile bogat plen. Na ostalih odsekih bojišča ni bilo pomembnejših dogodkov. Sovjetsko vojno letalstvo je bombardiralo sovražne čete in vojaške objekte. V zračnih borbah je bilo sestreljenih 47 sovražnih letal.

London, 21. febr. AA. (Reuter). Poročilo sovjetskega poveljstva davi ponovno trdi, da so sovjetske sile zasedle finski trdnjavo in mesto Kojvisto, ki je ključ desnega boka Mannerheimove linije. Istočasno

poročilo trdi, da so bili vsi sovjetski napadi na odseku med finskiim zalivom in Muolajerviem odbiti. Trdnjava Kojvisto pa je ravno na tem odseku. Kojvisto je istočasno važno železniško križišče med morskimi obalo in Viborgom ter Leningradom.

Finci demantirajo

Helsinki, 21. febr. s. (Reuter). Finski uradni krogi kategorično zanikajo trditve sovjetskega vojnega poveljstva, da bi bile sovjetske čete včeraj zavezele fort in mesto Kojvisto. Brez dvoma pa je sovjetski pritisk v tej smeri res zelo močan. Kojvisto predstavlja za Fince zelo važno strateško postojanko. Tamkaj nameščeno težko obalno topništvo je doslej uspešno podpiralo finsko vojsko na Karelijski zemeljski ožini.

Ameriški vojni material za soviete

New York, 21. febr. AA. (Reuter). Po poročilih Johnsonove agencije iz Washingtona je trgovinsko ministrstvo sporočilo, da je sovjetska Rusija od začetka vojne v Evropi nakupila v Zedinjenih državah vojnega materiala ter strojev, potrebnih za vojno industrijo v višini 90% vseh nabavk sovjetske Rusije v Zedinjenih državah. V teku zadnjih petih mesecev je sovjetska Rusija nabavila v Ameriki za 33 milijonov dolarjev vojnega materiala.

Odposlanec generala Gamelina pri Mannerheimu

Helsinki, 21. febr. s. (Havas). V glavni stan maršala Mannerheima je dospel neki francoski podpolkovnik kot poseben odposlanec vrhovnega poveljnika zavezniške vojske generala Gamelina in izročil vrhovnemu poveljniku finske vojske izraze občudovanja vsega francoskega naroda za hrabro finsko obrambo proti sovjetski vojski. Že pred tedni se je mudil v finskem vrhovnem poveljstvu drug francoski vojaški odposlanec. Verjetno se nanašajo razgovori teh odposlancev tudi na pošiljanje francoske vojaškega materiala Finski. Francoski vojaški strokovnjaki so prepričani, da je glavna linija finskih utrdb na Karelijski zemeljski ožini še zelo močna in da bodo imeli sovjeti velike težave, če jo bodo hoteli zavzeti.

Stockholm, 21. febr. s. (Havas). Francoska vojaška ambulanca je na poti v Finsko dospela v Stockholm, kjer je bila prisrčno sprejeta. Pojutrišnjem nadaljuje potovanje na Finsko.

Madžari za finski Rdeči križ

Budimpešta, 21. febr. s. (Havas). Občinski svet v Budimpešti je votiral znesek 400.000 francoskih frankov za finski Rdeči križ.

Norveška ne bo popustila tujemu pritisku

Odgovor norveškega zunanjega ministra na včerajšnje Chamberlainove izjave: norveška vlada je ravnala po mednarodnih zakonih

London, 21. febr. i. Ministrski predsednik Chamberlain je včeraj popoldne podal v spodnji zbornici in imenu vlade izjavo o incidentu z ladjo »Altmark«. Povedal je, da je angleška vlada doslej dobila od norveške vlade, ki je bil vložen v soboto, drugega pa ne.

Glede izjav norveškega zunanjega ministra Kohta, da »Altmark« nikdar ni bil v luki v Bergenju in da je neka norveška toponičarka pregledala samo ladijske papirje, je Chamberlain dejal, da so Angleži mislili doslej, da je bila na »Altmarku« vsaj nekakša preiskava. Angleži se je pritožila, ker je bila preiskava tako površna, da ni odkrila angleških ujetnikov na njenem krovu. Kaže, da norveške oblasti niso samo enkrat, temveč trikrat ali štirikrat zamudile priliko, da napravijo primerno preiskavo na »Altmarku«. Sploh so norveške oblasti pokazale popolnoma ravnodušnost napram temu, da Nemčija izrablja norveške teritorialne vode.

Tak način postopanja s strani Norveške pomeni legalizacijo nemške zlorabe nevtralnih voda in ustvarja položaj, ki ga angleška vlada pod nobenih pogojev ne more sprejeti.

Oslo, 21. febr. AA. Zunanji minister Koht je izjavil uredniku norveške telegrafске agencije v zvezi z včerajšnjim govorom angleškega predsednika vlade Chamberlaina sledeče:

1. Kar se tiče teorije o prehodu vojnih ladij skozi nevtralne vode, ki jo je Chamberlain včeraj priznal, je bila norveška vlada mnenja, da je to v popolnem skladu z angleško prakso. Leta 1938 je norveška vlada revidirala zakon o dolžnostih in pravicah nevtralnih držav. Odredbe tega zakona vsebujejo tudi posamezna načela o pravicah vojnih ladij vojujočih se držav in njihovi plovbi v norveških vodah. Angleška vlada je bila obveščena o teh odredbah norveškega zakona ter je odločno zahtevala pravico, da vojne ladje lahko plove po norveških teritorialnih vodah, med tem ko je norveška vlada zavzemala stališče, da vojne ladje vojujočih se držav smejo pristajati samo v pristaniščih ob norveški obali. V teku leta 1939 je angleška vlada zahtevala od norveške vlade, da se prizna vojnim ladjam pravico, da plujejo 24 ur po norveških teritorialnih vodah. Angleška vlada je dodala, da ne velja to za vojne ladje vseh držav. Norveška vlada je odgovorila, da sprejema tolačenje, ki ga je posameznim določbam norveškega zakona dala angleška vlada v duhu mednarodnih konvencij z leta 1917, ki jih je podpisala tudi angleška vlada.

2. Lahko obstoja spor o tem, katere tuje ladje naj se v posameznih primerih smatrajo kot vojne ladje in katere kot trgovinske ladje. Na osnovi mednarodnih zakonov obstoja samo ti dve vrsti ladij. Na osnovi tega zakona se morajo kot vojne ladje smatrati tudi pomožne vojne ladje, kar je bil primer s to nemško ladjo »Altmark«, je torej uživala iste pravice kot vojne ladje, torej tudi pravico, da ne dopusti preiskave.

Norveška vlada ne misli popustiti pritisku s katerekoli tuje strani. V tem pri-

meru je norveška vlada postopala prav tako kot v drugih primerih, t. j. trudila se je, da v vseh oziirih izvrši predpise mednarodnega prava. Tudi dela angleških strokovnjakov na polju mednarodnega prava popolnoma jasno nastlaščajo, da eventualna prisotnost vojnih ujetnikov na kakšni ladji niti najmanj ne spreminja značaja te ladje ter ne menja pravic, ki tej ladji pripadajo.

V Angliji ne želijo preloma z Norveško

London, 21. febr. AA. (Reuter) »Daily Telegraph« komentira včerajšnje izjave

Resno svarilo vsem nevtralnimi državam

Nizozemski glas o upravičenosti angleškega postopka z ladjo »Altmark« — Norveška spet kršila svojo nevtralnost

Amsterdam, 21. febr. s. (Havas) »Nieuwe Rotterdamse Courant« piše o priliki afere z ladjo »Altmark«, naj bi bil dogodek resno svarilo vsem nevtralnimi državam, da morajo nepristransko izjaviti svojo nevtralnost. Zadeva je zelo neprijetna za Norveško.

Angleški protest zaradi norveškega postopanja je popolnoma upravičen. Če je norveška vlada vedela, da je »Altmark« vojna ladja, bi bila morala osvoboditi ujetnike na njej in zahtevati, da »Altmark« v 24 urah zapusti norveške vode. V resnici pa se je »Altmark« mudila v norveških teritorialnih vodah tri dni, preden je prišlo do znanih dogodkov z angleškimi vojnimi ladjami. List tudi ugotavlja, da je nemški protest zaradi te zadeve malo utemeljen, ker so nemški mornarji prvi začeli streljati na Angleže.

List navaja številke nevtralnih ladij, ki so jih Nemci doslej potopili ter meni, da je primer z ladjo »Altmark«, dokazal, da Anglija ni več pripravljena spoštovati nevtralnosti nasproti vojujočim se državam.

New York, 21. febr. s. (Havas) Včerajšnji newyorški listi poročajo o novem primeru čudnega postopanja norveških oblasti, ki ni ni skladu z nevtralnostjo Norveške.

Pravkar je dospela v newyorško luko 10.000 tonska petrolejska ladja »Scandinavia«, ki jo je neka ameriška družba naročila svojčas v Nemčiji. Ladja je bila zgrajena v Hamburgu. Konec januarja je odplula iz Nemčije ter ji je uspelo ob danški obali priti v Oslo. Tam je bila regi-

strirana kot norveška ladja in je sprejela na krov norveško posadko. Na severu Anglije je nato srečno prispela v Atlantski ocean in dalje v New York. Sedaj so jo Nemci izročili ameriški družbi, ki jo je naročila.

Serum proti rumeni mrzlici

Paris, 20. febr. AA. (Havas) Pasteurjev zavod v Lacaru je iznašel serum, ki istočasno deluje proti rumeni mrzlici in kozam. Poskuse so izvršili pri tisočih domačinov. Uspeh je bil popoln. Na včerajšnji seji medicinske akademije so o tem izbrano razpravljali. Mislijo, da bodo s tem serumom dobili močno sredstvo proti rumeni mrzlici v koloniji.

Žrtve državljanske vojne v Španiji

Madrid, 21. febr. AA. (Havas) Po uradnih podatkih so imele nacionalistične čete za časa državljanske vojne 70.000 padlih ter 7000 drugih mrtvih, ki so umrli na bojišču na raznih boleznih. V to številko niso vračunani mrtvi, ki so padli na ozemlju, ki je bilo v rokah marksističnih čet. Zgornje številke izgub se nanašajo edino na padle in mrtve na nacionalistični strani, katerih identiteto so ugotovili ter jih pokopali.

Postani in ostani član Vodniške družbe!

Welles na poti v Evropo

Rim, 21. febr. i. Z italijanskega parnika »Rex«, poročajo: Državni podčastnik Zedinjenih držav Summer Welles je na poti v Evropo po nalogu predsednika Roosevelta, ki mu je poveril zaupno misljo, spremljati svojo kabino na parniku »Rex«, ki je krenil proti Napoliju, v pisarno, kjer je skorve ves dan in dela načrte skupno s svojima sodelavcema Pierpontom Moffatom in Hartwellom Johnsonom. Welles pripe v Napoli 26. februarja in bo takoj odpotoval v Rim, kjer bo posetil Mussolinija in zunanjega ministra grofa Ciana.

Kanadska vojska

Ottawa, 21. febr. s. (Reuter). Po uradnih podatkih ima Kanada sedaj v kopni vojski, mornarici in letalstvu pod orožjem skupno 90.000 mož.

Včeraj so odprli v Ottawi nov urad za prijavo prostovoljcev. Odziv je bil že prvi dan izredno velik.

Nemška in italijanska trgovinska pogajanja v Bukarešti

Bukarešta, 21. febr. s. (Havas) V kratkem dospe v Bukarešto nemška gospodarska delegacija, da se pogaja glede obnovitve sporazuma o izvozu rumunske živine v Nemčijo. Dosedanji sporazum potече konec februarja.

Rim, 20. febr. AA. (DNB) V nekaj dneh bo odpotovala v Bukarešto italijanska gospodarska delegacija, da se bo pogajala za povečanje izmenjave blaga v medsebojni trgovini.

Sovjetski petrolej za Nemčijo

Bukarešta, 21. febr. s. (Ass. Press) Nemška trgovinska zastopstva so začela v rumunskih skladiščih petroleja kopicati ogromne zaloge sovjetskega petroleja, baje več desetstotno ton. Cim bodo vremenske prilike zopet dopuščale plovlbo po Dunavu, bo petrolej poslan dalje v Nemčijo.

Nemški odgovor na nizozemski protest

Haag, 21. febr. br. (DNB). Nemški poslanik v Haagu grof Czech je bil včeraj pri nizozemskem zunanjem ministru. Sicer o tem sestanku ni bil objavljen nikak komunik, vendar se je iz poučenih krogov izvedelo, da je predložil odgovor nemške vlade na nizozemski protest zaradi torpediranja nizozemskega parnika »Arenskerka«.

Nemci zadovoljni s Kohtovim govorom

Berlin, 21. febr. s. (Ass. Press). V nemškem zunanjem ministratvu so izražali včeraj kar največje zadovoljstvo s siočnim govorom norveškega zunanjega ministra Kohta glede afere z ladjo »Altmark«. Edino mesto v govoru, s katerim se nemško zunanje ministratvo ne strinja, je trditve, da bi bila »Altmark« vojna ladja. Nemci trdijo, da ta ni res.

Iz notranje politike

ZA POPOLNO ENAKOPRAVNOST SRBOV, SLOVENCEV IN HRVATOV

»Glas Matice Srpske« objavlja članek, ki vsebuje tudi naslednji odstavek: »Zbrani dobri in najboljši Hrvati, Srbi in Slovenci morajo sporazumno uresničiti končne pogoje za novo Jugoslavijo, v kateri bodo Slovenci, Hrvati in Srbi mnoge zadovoljnejši nego so bili doslej. Ti pogoji se morejo postaviti samo na temelju popolne enakosti in enakopravnosti. Državo morajo odsej upravljati najboljši Srbi, Hrvati in Slovenci s sporazumnim delom in skupnim trudom, da se bo v tej državi vedno enako dobro godilo Srbom, Hrvatim in Slovincem. Nikče ne sme imeti izjemnega privilegiranega položaja, niti ga ne sme nihče zase zahtevati.«

SV. SAVA IN STROSSMAYER

Pod tem naslovom priložuje beograjski »Srpski borac« članek, v katerem čitamo: »Ko je borba med papeško kurijo v Rimu in nepokornimi škofi postala resna, jo je Strossmayer opustil in se pokoril papežu. S tem je izgubil najlepšo priliko za dokaz, da mu je več za narodnost nego za Rim. Pa ne samo to. Strossmayer je po besedah dr. Nikodima Milaša obrnil prapor in ostal papežu najvrednejši škof. Prisegel je, da bo spreobrnil pravoslavne Slovence in jih spravil pod papeško oblast. V tem smislu se je izrazil tudi oberprokurator ruskega sv. Sinoda Pobjedonosčev o priliki svojega potovanja skozi Dunaj 1888: »Strossmayer je fanatik ter ne želi nič drugega, kakor da propagira idejo, ki je že 400 do 500 let ideja rimske kurije, da pokatoličani Rusijo. Strossmayer je fanatični zagovornik te ideje.«

Strossmayer je bil mnogo večji katolik kakor pa Hrvat in Slovan, nadaljuje »Srpski borac«. Njegovo jugoslovenstvo ni moglo iz okvira rimske katoliške cerkve. Kako si je Strossmayer mislil jugoslovenstvo, se vidi najbolje iz njegovega pisma duhovniku Miji Pavlinoviću, kjer pravi: »Mojo Mijo, kakor davno vse stremi po edinstvu, tako bo za nas pri južnem slovanstvu od dveh stvari ena: ali se bo to edinstvo izvedlo v okviru Avstrije in v njeno korist, kar bi jaz iz vsega srca in duše želel in bi temu drage volje posvetil vse svoje sile, ali pa se bo edinstvo izvedlo pod drugo firmo v škodo Avstrije.«

PRAVI POLITIKI IN DEMAGOGI

Glasilo zagrebške nadškofije »Katolički list« piše:

»Priponimo, da je etnografsko-geografski položaj Srbov težak. Srbi so kompaktni samo v Srbiji in v južnem Banatu. V ostalih krajih Vojvodine tvorijo večino samo s Hrvati. Srbi v Crni gori so v etnografskem oziru ločeni od Srbov v Srbiji. Med srbskimi in bosensko-hrvatskimi Srbi je hrvatsko-katoliško-muslimanska veriga. Srbski politiki dobro vedo, da je Srbov v Jugoslaviji okoli 38%, Hrvatov pa 30%, Hrvatov sploh — na svetu pa je več kakor Srbov. Zato je trajna srbska hegemonija v Jugoslaviji nemogoča. Kulturno-gospodarsko-politični razvoj vseh srbskih sil pa je mogoče edino le v skupni državi s Hrvati, katerim je tudi treba priznati pravico do svobodnega kulturno-gospodarsko-političnega razvoja. Tako mislijo pravi politiki, demagogi pa še naprej pridigajo hegemonijo.«

MED CRNOGORCI IN HERCEGOVCNI NI MEJL

Slovesnemu ustoličenju novega pravoslavnega škofa Nikolaja Jokanovića v Mostaru so prisostvovali med drugimi odličniki tudi odposlanec Nj. Vel. kralja general Žuglić, odposlanec patriarha Gavrilica, pravosodnega ministra, banske oblasti v Zagrebu I. dr. Episkop Nikolaj je v svojem govoru rekel med drugim, da med Crnogorci in Hercegovci nikoli ni bilo meja in da se zdli, kakor da se je prehitro pozabilo na suženjske verige tujca in na junaške napore kralja Osvoboditelja.

MUSLIMANI SO SLOZNI

O priliki svojega bivanja v Sarajevu je dal minister za šume in rude dr. Džafer Kulenović naslednjo izjavo dopisniku »Hrvatskega dnevnika«:

»Prišel sem v Sarajevo zaradi čistot za sebnih poslov. Razume se, da sem izkoristil to priliko za sestanke s političnimi prijatelji, s katerimi sem izmenjal misli. Obiskal sem tudi prevzvišenega reis ul ulume Fehima Spaha. Z zadovoljstvom sem ugotovil, da med muslimani ni razcepljenosti in načelnih razlik glede na politiko, ki je vodim v imenu muslimanov.«

MUSLIMANI NA CERKVENI RAZSTAVI V ZAGREBU

Vrhovni poglavar naših muslimanov Fehim Spaho je v razgovoru s sarajevskimi gospodarstveniki izrazil svoje posebno zadovoljstvo, ker bodo na letošnji cerkveni razstavi v Zagrebu razstavljeni tudi predmeti islamske verske umetnosti.

Borzna poročila

Curib, 21. februarja. Beograd 10.—, Pariz 9.98, London 17.62, New York 44.—, Bruselj 75.05, Milan 22.52, Amsterdam 236.85, Berlin 178.75, Stockholm 103.20, Oslo 101.33, Kodanjski 86.125, Sofija 5.50, Bukarešta 3.20.

Turčija ni nevtralna, temveč samo izven vojne

Na bližnjem vzhodu se pripravljajo na obrambo zaradi poslabšanja mednarodnega položaja

Carigrad, 21. februarja. e. Glasovi, da se bo vojna spomlad razširila in spremeni v vojno, kakršne doslej še ni videla Evropa, so vzbudili to veliko skrb. V javnosti se tudi govori, da se muslimanski svet v Palestini in drugih delih bližnjega vzhoda zanima za svoje brate v sovjetski Rusiji, ki jih je tam nad 20.000.000.

Tu poudarjajo, da je treba biti na čistem glede vseh možnosti, ki se lahko pojavijo. Naglašajo se tudi preciznost turških obvez, pa naj izvirajo iz tri stranskega pakta z zapadnimi demokracijami ali iz paktov, ki jih ima Turčija z ostalimi zavezniki. O tem izjavljajo na pristojnem mestu: Naše obveze so precizne. Podpisali smo pogodbe, ki nas lahko zapletejo v konflikt s sovjetsko Rusijo. Med Turčijo in sovjetsko Rusijo pa lahko nastanejo komplikacije samo, če nas ona napade. Druga

možnost vstopa Turčije v vojno bi bila v primeru indirektnega napada na Balkan. Vsaka agresivnost na Balkanu nas neposredno ogroža.

To sta dve možnosti, s katerimi računajo v Turčiji. Izjavi, ki jo je nedavno podal zunanji minister Saradzoglu, da Turčija ni nevtralna, temveč samo izven vojne, prispeljuje poseben pomen.

Carigrad, 21. febr. e. Predsednik turške republike İneni bi v kratkem odpotoval na potovanje po državi. Obiskal bo vilajete, ki jih doslej še ni posetil, med drugimi tudi Trakijo.

Jeruzalem, 21. febr. AA. Davi je prispel v Jeruzalem z letalom glavni poveljnik angleških čet na bližnjem vzhodu general Wavel. Na letališču sta ga pozdravila poveljnik angleških čet v Palestini general Barken ter poveljnik avstralskih čet.

Angleška kontrola na morju

Odpravljene izjeme za italijanske ladje — Predlog ameriških parnikov v Gibraltarju — Predlogi danskih mornarjev

London, 21. febr. s. (Havas) Nekd poslane je naslovil včeraj v spodnji zbirnici interpelacija na bl. kadnega ministra Crossa, če mu je znano, da že več tednov 16 italijanskih trgovskih ladij nalaga v Rotterdamu nemški premost, ki ga nameravajo odpraviti v Italijo. Po lonce je vprašal dalje, če bodo angleške kontrolne oblasti za vojno tihotanstvo preiskale ladje in premost eventuelno zaplenile.

Minister Cross je odgovoril, da so mu vsi ti podatki znani. Preiskava ladj pa ni mogoča, dokler ni tovar naložen. Odrzje na bo že v bližnji bodočnosti. Doslej se delala angleške kontrole postate v gotovih primerih izjemo pri kontroli prevoza nemškega premosta, dokler nimajo angleški rudniki sami možnosti, da zalagajo nevtralne države z angleškim premostom.

London, 21. febr. s. (Reuter) Kakor izjavljajo iz Gibraltarja, so tamkajšnje oblasti

za kontrolo vojn tihotanskega blaga tako pospešile pregled ameriških ladij da je bilo v preteklem tednu 7 ameriških ladij samo po 7 ur v pregledu 5 drugih ameriških parnikov, ki so imeli navicerte, da je bilo pregledanih kar na morju s tem, da so im kontrolne oblasti samo formalno potrdile papirje. V luko jim sploh ni bilo treba zapluti.

Kodanj, 21. febr. s. (Reuter) Danski mornarji trgovinske mornarice so poslali dve odprti pismi angleški in nemški vadi. Angleški vladi predlagajo, naj olajša v kontrolnih postajah pregled na nevtralnih ladijah ki plovejo iz nevtralnih luk v nevtralne. Nemški vladi pa se danski mornarji pritožujejo zaradi toplotanja nevtralnih ladij brez prehodnega svarila in pravijo, da ne morejo pristati, da bi voluče se države v pomorski vojni ne delale razlike med oboroženimi sovražniki in neoboroženimi nevtralnimi ladjami.

Bolgarska bombazna industrija

Sofija, 21. febr. e. Predstavnik delegacije bombaznih tovarn, ki se je vrnil iz Moskve, je izjavil, da je delegacija sklenila v sovjetski Rusiji zelo povoljno pogodbo za blago tovarn bombaznih izdelkov. Po tej pogodbi bo Bolgarska za bombazne fabrike, ki jih bo izvozila v sovjetsko Rusijo in ki bodo izdelani iz ruskega bombazna, dobivala iz Rusije s vsakega bombaža za kritje potreb svojih tovarn.

Po tem sporazumu bodo notranje potrebe Bolgarie glede surovega bombazna popolnoma krite in bolgarska bombazna industrija, ki zaposluje črlog 40.000 delavcev, bo neovirano nadaljevala svoje delo. Poleg tega se izve, da je dana možnost za podobne sporazume tudi glede papirne industrije in še nekaterih drugih industrijskih panog.

Za bolgarski patriarhat

Sofija, 21. febr. e. Sv. Sinod bolgarske cerkve je razpravljala o vprašanju možnosti vzpostavitve starega bolgarskega patriarhata.

Patriarhat je obstojal za časa drugega bolgarskega carstva in je bil odpravljen

leta 1393 ob vladanju zadnjega bolgarskega patriarha Eftimija. Po osvoboditvi je bil patriarhat zamenjan z eksarhatom. Čigar sedež je bil v Carigradu. Po smrti zadnjega eksarha I. 1915. in dogovoru, ki so nastopili, novi eksarh ni bil več postavljen in je nato eksarhat izgubil vsak pomen.

Sedaj je sv. sinod zaprosil vlado, naj skliče narodno cerkveni zbor, da zopet vzpostavi bolgarski patriarhat. Zbor naj bi razpravljala o likvidaciji eksarhata in organizaciji bolgarske cerkve v patriarhat.

Narodno sobranje

Sofija, 21. febr. e. V soboto 24. t. m. se sestane novo izvoljeno narodno sobranje. Zasedanje bo otvorjeno s prestolnim govorom. V vladi je dosežen sporazum da bo za predsednika sobranja kandidiral Nikola Logofetov, posestnik iz Loma, bivši član narodnega sobranja. Prispadal je nekoli Ljapčevi stranki in je znan kot miren in taktičen političar, ki doslej še nikdar ni bil v vladi.

Predavanje bolgarskega ministra v Budimpešti

Sofija, 21. febr. e. Na povabilo madžarskih pravnikov bo bolgarski pravosodni minister Vasilij Mitakov v začetku marca odpotoval v Budimpešto, kjer bo imel več predavanj iz svoje stroke.

V administrativnem proračunu gre za posle prenehanja delokroga 9.257.000 din. Kazen tega je plačala Ljubljana v banovinskih bednostni fond okoli 2,5 milijona din, vrtnjenih pa je dobila le 125.000 din. Prav ta ko plačuje Ljubljana 10% za sreski cestni odvor. V preteklem letu je plačala 1.658.000 din, povrnjenih pa je dobila samo 800.000 din.

Med dohodki vržeta največ trošarina in užitina in sicer okoli 26 milijonov din. Vodovod da približno 10 milijonov din, kanalska pristojbina 3 milijone, elektrarna 5 milijonov, klavna 1 milijon, ostala podjetja okoli 3 milijone, doklade na državnih davčine 10 milijonov, skupno 58 milijonov, dočim je ostalih 26 milijonov iz raznih taks in pristojbin.

Debata

Mestni svetnik inspektor Wester se je bavil predvsem z raznimi postavkami za kulturne namene in je pozdravil, da je bila letos vnesena nova postavka 20.000 din za CMD. Za mestno knjižnico in čitalnico je določenih 50.000 din, poslovati pa bo mogla ta ustanova šele, ko bo dobila primerne prostore. Kulturni oddelek se sploh zapostavlja. Treba bi mu bilo dati priliko, da bi se mogel udeleževati, kar bo mogoče šele, če mu bodo odkazani primerni prostori. Literarna nagrada je bila zvišana od 15.000 na 20.000 din. Kot letošnji predsednik razsodišča za podeljevanje literarnih nagrad ugotavlja glede na nedavne polemike v listih, da je to razsodišče pri zadnji razdelitvi nagrad postopalo povsem korektno in nepristransko, da je sprejelo soglasno svoje sklepe, ki jih je nato tudi odobrili predsednik občine. Želel je nadalje pojasniti glede postavke za večje prireditve v Ljubljani, ki je bila povišana od 20.000 na 58.000 din, dočim je poleg tega določen še nov kredit 10.000 din za drugi glasbeni festival v Ljubljani. Kar se tiče mestne ženske realne gimnazije, so izdatki zanjo še vedno nad milijon dinarjev, čeprav ima tri razrede manj. To je zato, ker ima še vedno isto število profesorjev in učiteljev, za katere bo treba s časom poskrbeti zaposlitve pri drugih mestnih ustanovah. Nasprotno predstavlja pozitivno postavko enoletni trgovski tečaj, ki izkazuje 49.000 din izdatkov, dohodkov pa 132.000 din. Vprašanje je seveda, če so zadovoljni starši, ki plačujejo visoko učnino.

Podžupan dr. Ravnihar je izjavil, da letos ni imel priložnosti sodelovati pri sestavi proračuna, zaradi česar ga tudi ni mogel proučiti tako točno, kakor so ga mogli oni, ki so ga sestavljali. Dokaz za to je že dejstvo, da je pri sestavi proračuna dobil vsote 48 milijonov in še nekaj čez, kar je precej več, kakor je navedel poročevalec finančnega odbora. V vsoti 48 milijonov so vsi izdatki za mestno osebje, za uradništvo, delavstvo, službeno obleko, kar predstavlja 36,5% vsega proračuna. V tem sicer ni posebne tragedije, ker je prav če se zaposluje brezposelna inteligenca, kar je vsekakor dolžnost Ljubljane kot slovenske prestolnice. Saj vemo, kako govore danes v južnih krajih, zlasti na Hrvaškem, da tam slovenski uradniki ne bodo dobili več nobene službe. Kar se tiče postavke za drugi slovenski glasbeni festival, ki jo je omenil govornik, poudarja, da bo Glasbena Matica I. 1941 praznovala 350letnico rojstva Jakoba Gallusa, sodobnika slovitega Palestrine in bo ob tej priložnosti izdala Gallusov zbornik z nekaterimi še neznanimi skladbami, za kar je zanosila pri mestni občini za podporo 20.000 din, od katerih je v letošnjem proračunu določenih 10.000 din. Končno se je podžupan toplo zavzel, da bi mestna občina osnovala svoj lastni protituberkulozni dispanzer, kar bi bila po zakonu o pobijanju nalezljivih bolezni tudi dolžna.

M. s. dr. Debevec je podal nekaj pojasnil glede poslovanja protituberkuloznega dispanzerja, pri čemer je naglašal potrebo sodelovanja z drugimi socialnimi ustanovami. Poročevalec finančnega odbora dr. Azman je ob koncu poudaril, da je finančni odbor postavko 58.000 din za večje kulturne prireditve določil v smislu predlogov tujsko-prometnega odbora. Kar se tiče očitka podžupana dr. Ravniharja, da ni imel prilike sodelovati pri sestavi proračuna, poudarja, da je bilo že pred letom dni sklenjeno, da ima podžupan pravico prisostvovati vsem sejem mestnih odborov. Mogoče se je zgodila pogrška, da k sejam ni bil vabljen kakor prejšnja leta, za kar pa ga prosijo oprostja, ker se vsekakor to ni zgodilo namenoma. Glede na njegove pripombe o osebni izdatkih, ugotavlja ponovno, da jih izkazuje sedanjí proračun 29.533.000 din, g. podžupan pa je k temu priračunal še izdatke za delavstvo, za službene obleke in slične stvari, ki so prav za prav materialni izdatki. Ne strinja se tudi z naziranjem, da bi bil kdorkoli pozvan za poslovanje našo inteligenco preko meje, ki lo zahtevajo interesi kake javne ustanove. To bi pomenilo v gotovi meri demoralizacijo vsaj za tiste, ki bi brez potrebe prišli do službe, kar bi imelo obremenitvi za posledico slej ko prej neizbežno redukcijo. Stvarno drugače ne more biti, ker se je treba ozirati tudi na davkoplačevalce.

S tem je bila debata zaključena. Župan je nato odredil glasovanje ter so bili mestni proračun z vsemi pravilniki, kakor tudi proračuni raznih specialnih fondov odobreni soglasno.

Izpopolnitev odborov

Na predlog personalno pravnega odbora so bili sestavljeni trije odbori ter so bili izvoljeni

v gradbeni odbor m. s. dr. Stela, dr. Azman, prof. inž. Horvat, inž. Valentinič, dr. Debevec, kot namestnik inšp. Wester, polkovnik Andrejka, Kavka, inž. Majcen, dr. Meršol;

v upravni odbor mestne plinarne kot predsednik m. s. Andrejka, podpredsednik Josip Bahovec, dr. Azman, Likar, inž. Lože, Masič, inž. Skerlj;

v disciplinski sodišče I. stopnje m. s. Andrejka, Masič, namestnika Vider, Vontina. M. s. Vontina je še predložil resolucijo, ki predlaga, naj vlada čim prej reši vprašanje likvidnosti rent. Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Ker je bil s tem dnevní red izčrpan, je župan kmalu po 20. zaključil doslej najbolj kratko proračunsko sejo ljubljanskega mestnega sveta. Trajala je komaj tri ure in je značilo, da razen m. s. inšp. Westra, podžupana ter poročevalca fin. odbora v debati izmed članov večinskega kluba ni imel nihče ničesar povedati. Opozicija se seje ni udeležila.

Izjava opozicije

Člani mestnega sveta gg. dr. Bohinjec, Likar in Kralj se včerajšnje seje mestnega sveta in razprave o novem proračunu niso udeležili. Sporočili so to županu dr. Adlešču s kupnim pismom, v katerem svoj sklep take ugotovitve izjavljajo:

»Visoko cenimo Vašo osebno skrb za kakovost ljubljanskega mesta, smatramo pa, da bi bila le izvoljena samouprava upravičena sklepati o načelih občinskega gospodarstva,

Dekan škrbec toži Milana Mravljeta

Zanimiva obravnava pred kazenskim senatom ljubljanskega okrožnega sodišča, ki bo končana najbrž šele prvi večeri

Ljubljana, 21. februarja. Na tožbo kranjskega dekana Matije Škrbca je državno tožilstvo v Ljubljani naperilo tožbo proti bivšemu narodnemu poslancu Milanu Mravljetu zaradi krivega pričevanja. Danes čopoldne se je pričela obravnava pred sodniškim kazenskoga senata, ki mu je predsednik s. o. s. Ivan Brelih, prisodnika pa sodnika okrožnega sodišča Ivan Kralj in Rajko Lederhas. Obtožnica zastopa namestnik državnega tožila Bogdan Lendovšek. Milana Mravljeta brani dr. Cepuder, tožila dekana Škrbca pa zastopa odvetnik dr. Pegan.

Obtožnica državnega tožilstva obtožuje Milana Mravljeta, da je dne 25. februarja l. 1933. v Beogradu na glavni razpravi državnega sodišča za zaščito države v kazenski zadevi zoper Brodjarja Janeza in tovaršev med drugim pod prislogo izpovedal, da je dekan Matija Škrbec na njegovem političnem shodu dne 23. maja l. 1932. v Primorskem zaklical: »Živela samostojna Slovenija, živila republika!« S tem naj bi Mravlje lažno izpovedal pod prislogo in storil zločin po § 144-II. k. z.

S sodbo državnega sodišča za zaščito države z dne 6. marca 1933 je bil dekan Škrbec spoznan kot kriv, da je na shodu takratnega narodnega poslancu Milana Mravljeta v Primorskem, ko je o'haljal s shoda, zaklical »Živela samostojna Slovenija, živila republika!«, s čimer je dekan Škrbec zakrivil zločinstvo po členu

Še nas bo zeblo

Ljubljana, 21. februarja. Včeraj se je že marsikoga polasčalo pomladno razpoloženje in mnogi so si oddahnil, saj smo mislili, da je konec mraza in zime. Toda v tej zimi so bili že tolikokrat razočarani in presenečeni, da so se davi zopet precej hitro sprijaznili z mrazom in se tolažili, da je takšno vreme bolj zdravo in prijetno kakor megleno in deževno. No, zdaj pa tudi kaže, da se bomo lahko vsaj nekaj dni veselili levega vremena. Barometer je nenavadno visoko; zračni pritisk je narasel od včeraj približno za 10 mm. Nizek zračni tlak je pa v južnih in vzhodnih pokrajinah države, najnižji v Dalmaciji. Najvišji je bil davi v Mariboru, 777 mm. Najostrejši mraz je bil v Mariboru in na našem letališču. Na letališču je znašala davi temperatura celo -19,3, drugje na periferiji, v Šiški in na Barju pa približno -15. Sredi mesta, na Kongresnem trgu pa je bilo znatno topleje, temperatura je znašala -11,5.

Danes nas gleda sonce skozi veliko okno že od jutra. Sever je odgnal tudi meglo in prekrasno vreme je najboljše tolažba »zmraznjencem«, ki se boje mraza. Popoldne bo že prijetno toplo kakor je bilo včeraj, ko je znašala najvišja temperatura v Ljubljani 10, v Mariboru pa 1,60. Kdor se pa mraza boji tako, da se s lahkoto vprašuje, kaj bo prihodnje dni, naj ne pozabi, da je v soboto že Matija. Da se bliža pomlad čutijo prav dobro že ptice, ki se že več dni oglašajo na vse zgodaj v parkih. Po vremenskih napovedih bo ostalo jasno in mrzlo vreme še nekaj dni.

ŠAH

Prvenstvena tekma šahovskih ljubov Krško - Radeče 3:5. V nedeljo se je odigrala prvenstvena tekma med šahovsko sekcijo športnega kluba Krško in šahovskim klubom Radeče. Čeprav so Krščani vodili že s 3:0, so vendar odločili Radečani po daljši trdi borbi ostalih pet partij v svojo korist. Podrobni rezultati so sledeči: (Prvolovčeni so Krščani.) Jurkovič Filip - Hriberšek Franc 0:1, Jankovič Josip - Simončič Mirko 1:0, Rabuse Franc - mgrstr. Hočevar Mirko 0:1, Krivec Joško - Ravnikar Renko 1:0, Strubelj Janko - Kožuh Anton 0:1, Grebenc Anton - Koren Stefan 0:1, Zorko Maks - Sotlar Lojze 1:0, Lederer Erhart - Hočevar Niki 0:1. Pri tekmi je bila največja senzacija, da je zmagal še ne desetletni Hočevar Niki proti Ledereru Erhartu, ki je na ta način še najboljši opravil svoj šahovski krst. Pričakovati je, da bo po dobrem začetku še boljše nadaljeval v lepi kraljevski igri. Prihodnje nedeljo se bo nadaljeval revanš v hotelu »Jadrane«. Kljub zadnji zmagi pa morajo Radečani pri revanšu igrati z največjo prisebnostjo, ako se hočejo plasirati vsaj v pol finale Slovenske šahovske zveze.

Živilski trg

Ljubljana, 21. februarja. Na trg precej vpliva mraz, vendar je zdaj že ob tržnih dneh nekoliko več blaga kakor pred tedni. To je treba pripisovati predvsem temu, da je čedalje več napredaj jaja, da kmetje skušajo razprodati sadje, preden bi se jim pokvarilo ter da je dober dovoz zelenjave iz južnih krajev. Danes bi bilo še precej živahnega na trgu, če bi čez noč zopet ne pritisnil tako oster mraz.

Precej več je bilo napredaj na kmečkem trgu jabolk. To sadje sicer ni najlepše, a je še dovolj zdravo in ne predrag. Največ je gombov ali mo'anjč: prodajajo jih povprečno po 3 do 4 din. Stalno je tudi napredaj mnogo jabolk na prostoru, ki je določen samo za prekupčevalce. Tam je napredaj nekoliko bolj zalažen. Precej je že jaja, ki smo jih že več tednov pogrešali. Zato so se tudi precej naglo pocenila. Danes so jih že prodajali po 1,25 do 1,5 din.

kakor naj se obeleži v občinskem proračunu. Le takrat se more v gospodarskih razpravah ustaljavati tudi politična ideologija strank, zastopanih v izvoljenem občinskem svetu. — Blagovolite vzeti, gospod župan, gorje na znanje, s pristavkom, da bi glasovali tudi v primeru udeležbe na seji proti proračunu. Sedanja samouprava pa je itak imenovana v taki sestavi, da ne računamo s sodegovornostjo ostalih političnih skupin za občinsko gospodarstvo v Ljubljani.

3 zakona o zaščiti države. Dekan Škrbec je bil obsojen na 1 leto strogega zapora in je kazen odsedel.

Dne 2. marca lani je vložil dekan Matija Škrbec ovadbo proti Milanu Mravljetu. V tej ovadbi je dekan Škrbec zatrjeval, da je bilo Mravljetovo pričevanje v Beogradu zavestno lažno in je predlagal, da se zoper Mravljeta uvede kazensko postopanje zaradi lažnega pričevanja. Obtožnica ugotavlja obtožbo s tem, da ni nihče drugi razen Mravljeta siljal inkriminirane besede, ki jih je izrekel dekan Škrbec in je tudi neverjetno, da bi dekan Škrbec kot ugleden duhovnik vzklikal zoper državo in njeno pravno ureditev.

Milan Mravlje je v svojem zagovoru vztrajal pri tem, da je izpovedal v Beogradu resnico in je natančno povedal, v kakšnih okoliščinah je siljal besede dekana Škrbca. Takoj po shodu je mnogim pripovedoval, da je dekan Škrbec izrekel besede »Živela republika!«. Prvi je bil kot priča zaslišani dekan Škrbec, ki je izpovedal, da je vzklikal, ko je bil shod razpuščen, samo besede: »Mir, mi spoštujemo zakon in uradne osebe. Živela Slovenija!« Hotel je reči »Živeli Slovenci!« na je rekel »Živela Slovenija!« nekako po pamoti. Pri konfrontaciji priče in Milana Mravljeta sta oba vztrajala pri svojih izjavah. Ob zaključku redakcije sodišča še zaslišuje priče. Razprava bo zaključena verjetno šele proti večeru.

Releznica

KOLEDAR. Danes: Sreča, 21. februarja: Feliks, Irena, Eleonora.

DEZURNE LEKARNE. Kino Matka: štirje osvetniki. Kino Sloga: Ko odbije polnoč. Kino Union: Melodija noči.

Sadlarska in vrtnarska podružnica: predavanje nadzornika Josipa Štrekja »Praktični pouk o cepitju in preprečevanju sadnega drevesa ob 19. v kemijski dvorani I. drž. realne gimnazije (realke) Vgovara ulica.

Ljudska univerza: predavanje g. prof. L. M. Škerjanca »Razvojni pogoji slovenske umetne glasbe ob 20. v mali Filharmonični dvorani.

DANASJE PRIREDITVE. Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Ozvod s'ita

Zanimivo novost smo dobili zadnje čase v mednarodnem pismemskem prometu. Če imas v tuji državi sorodnika, znanca ali prijatelja in če se ti spomni s pismom, ne dobiš samo pisma, temveč še brezplačno propagandno prilogo. Lepo je natiskana, deloma v obliki ponatisnjene pisma, deloma pa v tiskanem besedilu na majhnem formatu, da teži pisma ni preveč v nadlego.

Stvar okusa je seveda in posebne simpatije ali antipatije, kako sprajne človek tako brezplačno prilogo. Je pa tudi stvar okusa tistih, ki te priloge tiskajo in razpisujejo. Vsiljivost ni nikoli simpatična, najmanj pa tam, kjer je preveč prozorna. Naše oblasti naj bi pa v bodoče bolj pazile na to, kakšne propagandne priloge in po kakšnih kanalih prihajajo k nam.

Dunajski pomladni velesjem

od 10. do 16. (tehnični velesjem do 17.) marca 1940. Dunajski pomladanski velesjem se bo vršil od 10. do 16. (tehnični velesjem do 17.) marca 1940. Po uspehu letošnjega dunajskega mednarodnega jesenskega velesjema kot prvega vojnega velesjema velikonemške države, ki je dokazal predvsem nujnost te institucije v gospodarskem prometu Nemčije z vsem nevtralnim inozemstvom — se splošno smatra, da so izgledi bodočega dunajskega pomladanskega velesjema zelo ugodni.

Tudi dunajski pomladanski velesjem bo spet pred vsem v znamenju eksporta, toda poleg tega bo obdržal svojo specialno noto kot velesjem dobrega okusa. Posebnim potrebam evropskega jugovzhoda bo zadovoljeno z velikim sejemom poljedelskih strojev in s ponudbo tistega blaga, ki je tem državam, ki na veliko grade svoje poljedelstvo in industrijo, najbolj potrebno. Napori velesjemskih ravnateljev, da bi razširilo blagovno silo s velikim sejemom avtomobilov in motornih koles, imajo vse izgleda na uspeh. Razen tega se bodo s posebno ureditvijo velesjema odprla nemškemu ustvarjanju nova pota v inozemstvo pred vsem na po'vratni mode in umetnega obrta na Dunaju. Čajšave za obiskovalce velesjema so že zagotovljene.

Kratka proračunska razprava ljubljanskega mestnega sveta

Trajala je samo tri ure v odsotnosti opozicije — Člani večine so novi mestni proračun odobrili brez debate

Ljubljana, 21. februarja. Snoči je mestni svet odobril ljubljanski mestni proračun za l. 1940-41.

Župan dr. Adlešč je po otvoritvi seje naglašal, da so izredni časi zahtevali tudi izredne naloge, med njimi tudi ustanovitev posebnega urada za zaščito prebivalstva za primer vojne. To so tako ogromne naloge, da jih mestna občina sama ne more zmagati. Ta zaščita je izvedljiva le s podporo države, naloga mestne občine bi bila v prvi vrsti, da izvrši vso potrebno organizacijo in ustvari podlago za praktično izvedbo zaščite. Za prvo potrebo se je preskrbelo vse brez novih posojil in tudi brez povzročila tudi naračanje cen in draginje. Naravna posledica draginje je bilo vprašanje zvišanja plač uslužbencem. Statistiki so izračunali, da je indeks cen narasel za 12%, indeks življenjskih stroškov pa nekako za 15%. Ljubljanski mestni uslužbenci so predložili predlog za zvišanje plač in sicer za vsakega uslužbenca 800 din mesečno. Draginske doklade, podvojitev sedanje rodbinske doklade za otroke na 300 din ter še novo rodbinsko doklado za žene po 300 din na mesec. Če bi hoteli te zahteve mestnega uslužbenstva izpolniti, bi samo za to zvišanje plač potrebovali okrog 15 milijonov din. Ker nas sedaj mestno uslužbenstvo velja 29 milijonov din, pomenijo te zahteve povisek za približno 50 odstotkov, kar pa ni upravičeno, po ugotovitvenem 15% zvišanju indeksa življenjskih strokov. Takega povziranja plač tudi ne bi dovolilo finančno ministristvo, še manj pa davkoplačevalci, ker bi morali zvišati doklade na 150 odstotkov.

Ekspeze finančnega referenta

Za finančni odbor je podal m. s. dr. Azman daljši ekspeze o proračunu za 1940-41,

ki izkazuje 131.305.385 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Letošnji proračun je za celih 20 milijonov din višji od prevega pred petimi leti. Osební izdatki so določeni na 29.533.000 din, od tega za administrativno upravo 21 milijonov, za podjetja 8 milijonov, za socialne oddelke pa 500.000 din. kar predstavlja skupaj nekaj nad 20 odstotkov celotnega proračuna, na račun administrativnega zaklada pa 27%. Od prevega proračuna pred petimi leti so se osebni izdatki zvišali za več nego 5 milijonov din na leto. Pragmatičnih uslužbencev je danes 555, pogodbenih 245, šolskih snaznik in delavcev 83. Vseh je 883 nastavljenih uslužbencev, upokojeencev pa 221. Vseh aktivnih in upokojenih uslužbencev je 1104. Poleg tega ima Maloželezniška družba 200 uslužbencev. Od l. 1935 do 1. januarja 1940 je bilo nastavljenih 343 novih uslužbencev.

Dolгови so se zmanjšali za 13 milijonov, čeprav je bilo najetih novih posojil 28 milijonov 500.000 din. Vse anuitete znašajo okroglo 23.500.000 din. Občinsko premoženje se je pomnožilo za okroglo vrednost 8 milijonov (Mahrova hiša, Bokalec, Kolmanovo posestvo, zavetišče v Trnovem itd.). Letošnja anuiteta je za milijon višja od lanskega leta, če bo treba najeti posojilo za nepriznane potrebe.

Po novem pravilniku o izvrševanju proračuna smeta predsednik mestne občine in načelnik finančnega odbora v nujnih primerih, če bi grozila občini škoda, odobriti brez javnega razpisa nabave do zneska 200 tisoč din. Tudi pri dobavah za zaščito in preskrbo prebivalstva se morejo z odločitvijo predsednika mestne občine opustiti sicer veljavni normalni predpisi. Kanalsko pristojbino mora plačati vsak hišni posestnik, ako je poleg njegovega zasedanega posestva izpeljan mestni kanal, od katerega je možen direktni priključek hišnega kanala, ne glede na to, ali je izvršen ali ne.

Štirje osvetniki

B. GIGLI
najslavniji
tenorist sveta

MELODIJA NOČI

Poje arije iz oper »Africanka«, »Romeo in Julia«, »Lohengrin« in lepe napolitanske pesmi.

KINO UNION, tel. 22-21. — Ob 16., 19. in 21. ur.

KINO SLOGA, tel. 27-30

Danes premiera! KO ODBIJE POLNOČ!

Odlično francosko filmsko delo napetih pustolovčin in velike ljubezni. V glavnih vlogah: MARIE BELLE, PIERRE RENOIR, THOMY BOURDELLE. Glasba: Jean Wiener.

DNEVNE VESTI

— Finančni minister ne sprejema strank. Finančni minister obvešča senatorje, bivaše na odne poslanke, predstavnike združenj, razne delegacije in druge privatne stranke, da do nadaljnjega obvestila ne bo sprejemal nikogar razen službenih oseb.

— Zaina selja za Ljubo Davidovičem na vseučilišču. Včeraj se je vseučiliški senat polnoštevno zbral k žalnici selji za pokojnim ministrom Ljubom Davidovičem. Rektor univerze dr. Matija Slavič se je v toplih besedah spomnil velikih zaslug, ki jih ima pokojni minister Davidovič za ustanovitve ljubljanske univerze. Poudarjal je zlasti, kako pravilno je veliki pokojnik dojel pomen univerze za slovenski narod in ljubeznijo je vodil borbo za ustanovitve največje slovenske prosvetne ustanove. Vsa univerza mu dolguje nemisljivo zahvalo za njegovo nesebično prizadevanje. Zato je senat soglasno sklenil, da daj svoj hvalnosti vidno znamenje na univerzi sami.

— Razveseljiva vest za staropokojce. Končno bo baje urejeno tudi vprašanje staropokojcev, ki se vleče že toliko let. Iz Beograda prihaja vest, da je pripravljena uredba o staropokojcih in njihovih pokojninah. Zato se je zavzel zlasti finančni minister. Staropokojci, ki so prejeli doslej manjše pokojnine bodo dobivali razliko, tistim, ki so imeli večje pokojnine, bodo ostale neizpremenjene. Tudi draginske doklade bodo povišane, tako da bodo znašale 30% manj kakor pri novopokojcih. Z novo uredbo bo popravljena tudi krivica storjena razvrščeni železniškim poduradnikom ter rentnikom, miloščinarnjem in provizionistom. Tudi stari vpokojeni oficirji bodo prevedeni na zakon iz 1.1931.

— Pošte sprejemajo stare kovance po 50 din. Po odloku poštne ministrice bodo vse pošte v državi zamenjale stare kovance po 50 din v zvezi iz prometa 16. t. m. Pošte so najdostopnejše in najštevilnejše državne ustanove in tako bo vsemu prebivalstvu omogočena zamenjava starih kovancev, ki jih bodo pošte sprejemale do 16. avgusta.

— Izvoz žita v letu 1939. Izvoz pšenice iz naše države se je lani v primeri s predlanskim letom povečal, izvoz koroze je pa nazadovolj. Lani smo izvozili 2.147.430 kvintalov pšenice v vrednosti 375.1 milijon din, predlanskim pa 1.104.170 kvintalov v vrednosti 208.8 milijonov. Edini kupec naše pšenice sta bili Nemčija, ki je uvozila 86%, in Italija, ki je uvozila 14% naše pšenice. Koroze smo izvozili lani 928.500 kvintalov v vrednosti 99.1 milijonov din, predlanskim pa 4.679.340 kvintalov v vrednosti 480.90 milijonov. Največ naše koroze je šlo v Nemčijo, na drugem mestu je bila Belgija, na tretjem pa Anglija.

— Institut za italijansko kulturo v Zagrebu. V Zagrebu se je ustanovil Institut za italijansko kulturo, ki bo svačeno odprtjen v petek 23. t. m. Otvoril ga bo italijanski prosvetni minister Giuseppe Bottai.

— Izvoz žita preko Splita. V splitskem pristanišču stoji italijanski parnik »Perla«, ki bodo natovorili lani okrog 2.500 ton v Italijo namenjenega žita. Zadnje dni so natovorili z žitom tudi italijanski parnik »Tagliamento« in naš parnik »Vihor«. Žito izvažajo Prizad, ki ga bo izvozil v tekoči izvozni sezoni okrog 30.000 ton v razna pristanišča Sredozemskega morja. V Split prispe dneвно 80 do 100 vagonov žita.

— Osnutek novele zakona o zaščiti delavcev. Osnadni urad za zavarovanje delavcev je izdelal novo zakon o zaščiti delavcev glede hranarin. Znano je, da se delo delavcev pogosto pritožuje zaradi plačevanja bolniškega tedna delavcem ter da to povzroča mnogo sporov. Po § 219 zakona o zaščiti delavcev ima bolan delavec zavarovane bolniške blaginje, pravico do zdravniške pomoči in hranarine do 52 tednov. Po noveli, ki jo je zdaj izdelal Suzor pa bi zavarovanci ne imeli pravice do hranarine v prvih treh dneh bolezni, ker imajo pravico do plače v prvem tednu bolezni. Tako bi mnogo prihranili in baje bi na ta račun počajali dovoljeno dobo zdraviljenja, kar bi bilo posebno potrebno za bolnike, ki bolehalo na dolgotrajnih boleznih, predvsem za jetične.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 15. z dne 21. t. m. objavlja uredbu o kontroli cen, seznam predmetov za kontrolo cen, pravilnik o ustroju in poslovanju narodnega invalidskega fonda, pravilnik o višini prispevka občinskih taks na bivanje tujevc tuskoprometnih zvezama v Ljubljani in Mariboru.

— Sadjarji in vrtnarji novomeškega okraja so organizirani v 16 podružnicah Sadjarskega in vrtnarskega društva. Ti sadjarji so sklenili, da se od časa do časa sestanejo v Novem mestu in da tam zborujejo ter doizgledno enotno smernice svojega dela v prid pospeševanja sadjarstva in vrtnarstva na Dolenjskem. Zborovanje sadjarjev in vrtnarjev novomeškega okraja bo v nedeljo 3. marca ob 8.30 v risalnici ljudske šole v Novem mestu. Na to zborovanje so povabljeni v prvi vrsti kmetovalci vseh novomeških občin kakor tudi vsi ljubitelji sadjarstva in vrtnarstva. Poleg pospeševalnih smernic, ki jih bodo podali zastopniki oblasti in centralna organizacija sadjarjev o sadjarstvu in vrtnarstvu, se bodo obravnavala na tem zborovanju še tale vprašanja: 1. Zastiranje bolezni in škodljivcev na sadnem drevju (šol. nadzornik Fr. Zupkovč). 2. Mehanično in biološko zatiranje škodljivcev (sodnik Ferdo Meršol). 3. Pospeševanje sadjarstva in vrtnarstva na Dolenjskem (Anton Flego). Po teh predavanjih se bo razvila razprava o raznih pred-

logih delegatov vseh podružnic novomeškega okraja in posameznikov ter se bodo sprejeli sklepi za občni zbor SVD. — Vabimo vse sadjarje in vrtnarje ter ljubitelje teh važnih kmetijskih panog, da se zborovanja udeležijo v čim večjem številu.

— Narodna o bencinskih kartah. Današnji beogradske listi objavljajo naredbo št. 3 o omejitvi prodaje tekočega goriva, a katero se uveljavlja za preskrbo z bencinsko mešanico karte. Naredba stopi v veljavo 1. marca. Že včeraj smo poročali, da bo količina bencinske mešanice, ki se bo izdajala na karte od časa do časa, došla poseben odbor, ki bodo v njem zastopniki uprave državnih monopolov, vojne in trgovinskega ministrstva, banske uprav in Narodne banke. Odbor bo pri tem upošteval razpoložljive količine tekočega goriva v državi in možnosti uvoza novih količin. Določene količine se bodo objavljale preko »Službenih listov« in dnevnega tiska. Naredba govori v prvem delu o kategorizaciji motornih vozil, v drugem o vrsti in obliki bencinskih kart, v tretjem o kategorizaciji vozil za izajanje kart, v četrtem o prodaji bencina in bencinske mešanice, v petem o zbiranju rezerv, ter o prodaji motornega vozila ali motorja, v šestem o kontroli oblasti in končno o kaznih. Zaključuje se s prehodnimi in zaključnimi določbami.

— Živalske kužne bolezni v dravski banovini. Po stanju z dne 8. t. m. je bila svinjak in parkijevka na 33 dvorah, vranični prisad na 1, garje konj na 1, svinjska kuga na 18 in svinjska rdečica na 1 dvorcu.

— Razpisani službi banovinskih cestarjev. Banska uprava razpisuje pri okrajnem cestnem odboru v Brezicih dve službeni mesti banovinskih cestarjev in sicer: 1. mesto na banov. cesti št. 1-31 Smarje pri Jelšah—Prekleska—Zupolovec—Brezice—zveza z državno cesto št. 2 od km 1.450 do 7.00 in 1. mesto na banov. cesti št. 1-31 Smarje pri Jelšah—Prekleska—Zupolovec—Brezice—zveza z državno cesto št. 2 od km 15.20 do km 17.302. Prošnje je treba vložiti do 15. marca pri okrajnem cestnem odboru v Brezicih.

— Bivši češkoslovaško republiko toži. Pred novosadskim sodiščem se je obravnavala včeraj zanimiva tožba Vekoslava Kralja. Toži bivši češkoslovaško republiko in zahteva 74.000.000 din odškodnine, ker ni izpolnila pogodbe glede gradnje carinskih skladišč v Novem Sadu. Na včerajšnji razpravi je tožitelj svojo tožbo razširil še na bivšega predsednika Beneša, ministrskega predsednika Hodžo, Jano Bač'a in še 22 bivših češkoslovaških ministrov. Tožena stranka je ugovarjala, češ da ni po današnja pasivna legitimacija, ker češkoslovaška republika ne obstoja več. Sodišče je pa ta ugovor zavrnilo, češ da češkoslovaška iz mednarodnega stališča ne obstoja več, pač pa obstoja s procesualno pravnega stališča dokler ima svojega zastopnika v osebi odvetnika. Sodišče je tudi odločilo, da je pristojno za obravnavanje tega spora, odklonilo je pa zahtevo glede razširjenja tožbe na dr. Beneša in tovariste.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo občutno mrzlo, večinoma jasno in stanovito vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Dubrovniku 12, v Kumburu 10, v Splitu 8, na Rabu 6, na Visu 4, v Zagrebu in Sarajevu 0,0, v Mariboru 1,6, v Ljubljani 1, v Beogradu —1,0. Davi je kazal barometer v Ljubljani 776,8, temperatura je znašala —11,5, na aerodromu —19,30 C.

— Tramvaj ga je do smrti povozil. V Zagrebu je tramvaj do smrti povozil inkasanta Blaža Skoka. Pokojnik je bil star 35 let. Vozil se je z biciklom po tramvajski progi in je nesrečo zakrivil sam.

— Težka železniška nesreča. V ponedeljek se je pripetila na gozdni železniški progi Okruglica—Iljaš v Bosni težka nesreča. Lokomotiva se je odtrgala od vagonov in se prevrnila v globok jarek. Padla je v potok. Med padcem je skočil z lokomotive strojevodja, kurjač Hamid Žukić, ki je ostal v nji. Pozneje so ga našli mrtvega.

— Zmrznili je. Na poti med Cortinovci in Beško je zmrznil te dni delavec Franjo Škarič, doma iz Travnika. Vračal se je zvečer pijan domov, pa je padel in obležal v snegu.

— Neurešeni. Ponoči so bili reševalci klicani v Bavdkovo ulico 11, kjer so naložili na avto ženo poštnega zvančnika Marijo Gaberčev. Gaberčeva je malo pred polnočjo stopila na mizo, hotela zapreti okno, pa je padla na tla in si zlomila roko ter poškodovala nogo. — Davi je padel na cesti 14-letni dijak Uroš Žitnik in si zlomil nogo. Ponesrečenca so najprej prenešli v poslopje šolske poliklinike v Aškercevi ulici, odkoder so ga prepeljali v bolnico. — Poškodban je podlegel. Pred dnevi so prepeljali iz Kranja v splošno bolnico 32-letnega delavca Leopolda Omana. Oman je bil zaposlen v tovarni gume v Kranju, kjer je zlagal na kup avtomobilske pnevmatike. V skladišču je bil tedaj sam, nenkrat pa se je kup težke gume prevrnil in ga pokopal pod seboj. Oman so tovariši našli nezavestnega in ga potegnili izpod težkega kupa gume. Imel je težke suhanje in notranje poškodbe. V bolnici so se zdravniki na vso moč trudili, da bi mu rešili življenje, a je ostalo vse prizadevanje zaman in je Oman smotil umrl.

— Vojne štrve se pritožujejo. Pišejo nam: Vojni invalidi, vdove in sirote se ni smeli prejeti za februar invalidnine, ki jo večinoma težko pričakujemo, kajti premožni izmed nas žive skoro le od teh prejemkov. Draginja narašča od dne do dne, hud mraz pa nas izmaga še bolj, ker si ne moremo nabaviti kurjave. Na kredit ne dobimo nič! Baje so funkcionarji oblastnega odbora Udruženja invalidov že intervenirali na merodajnih mestih, toda brez uspeha.

— Mariborsko vreme. Davi je v Mariboru zopet pritislil močan mraz, tako da je znašala temperatura —17,6. Včeraj je bila najvišja temperatura 1,6. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in stalno vreme.

Iz Ljubljane

—lj Popolnoma razprodani sta bili v Sentiakobskem gledališču tudi zadnji predstavi Nušičeve veselice »Ujez«. Ker ni dobilo pri obeh predstavah spet mnogo ljudi vstopnic, se je uprava odra na splošno željo občinstva, ki se ni imelo prilike ogledati si to zabavno veseligr, odločila se za dve predstavi te izvrstne veselice, ki bosta v soboto 24. ob 15.15 in v nedeljo 25. t. m. popoldne ob 15.15. To sta nepreklicno poslednji uprizoritvi te igre, ki se potem odstavi z repertoarja. Premiera veselice »Pekovska« se je vsled tega morala preložiti na prihodnjo soboto. Vstopnice se dobe od danes dalje v društvenih prostorih v Mestnem domu.

—lj Meseca februarja vsakega leta se spominjamo smrti našega največjega pesnika Franceta Prešerna. In v februarju letošnjega leta, v devetdeseti obletnici pesnikove smrti bo prva glasbena izvedba njegove najlepše pesnitve: Sonetni venec. V njem se zrcali vsa pesnikova duša pa tudi lepota in ubranost našega jezika. Sonetni venec je komponiral pradvešni letoma skladatelj Lucijan Marija Škerjanc in Glasbena Matica, ki je skoro vsa pomembnejša dela naše literature prvič javno izvajala, bo izvajala tudi to pomembno delo naše najnovejša literature. Izvedba, ki zahteva precejšen aparat: pet solistov, moški zbor in veliki orkester, bo pod vodstvom ravatelja Poliča, bo v ponedeljek 26. t. m. v veliki unijski dvorani. Ker bo skoro gotovo samo ena izvedba tega dela opozarjamo občinstvo, da si pravčasno preskrbi vstopnice, ki se dobe v knjižarni Glasbene Matice, na Kongresnem trgu. Ne pozabite, da bo koncert v ponedeljek, 26. t. m. ob 20. uri v veliki unijski dvorani.

—lj Rezervne in apotekarne oficirje in vojne činovnike sanitetne in apotekarne stroke, ki stanujejo v Ljubljani, opozarjamo na obvezna predavanja iz predmeta: Vojna sanitetna in apotekarska služba. Predavanja bodo ob sredah 21. in 28. februarja in 6. marca 1940 vselej ob 18.15 v dvorani Zdrženja jugoslov. inženjerjev in arhitektov, Zvezda, Kongresni trg. S seboj vzemite oficirsko legitimacijo in 1/8 pole papirja, ki jo izpolnite s svojim imenom in vojaškim činom. Pododbor Ljubljana.

—lj Še ta teden je odprta razstava olj in plastik inž. Mitje Svigila v Jakopičevem paviljonu. Razstavljena dela so vzbudila med občinstvom mnogo priznanja, zato bo ogled razstave gotovo zadovoljil vsakega obiskovalca. Nekaj olj manjšega in večjega obsega je še na prodaj kot lep in vrednoten okras vsakega doma. Paviljon je ves čas toplo kurjen.

—lj Ljudska univerza, Kongresni trg. mala dvorana Filharmonije. Danes 21. t. m. bo ob 20. predaval gđ dr. L. M. Škerjanc o snovi: Razvojni pogoji slovenske umetne glasbe. Vstop prost.

—lj Glasbeno m-tinejo za dijaštvo srednjih šol priredi Društvo ljubljanskih konservatoristov v nedeljo, 25. t. m. ob 10.30 v franciskanski dvorani. Sprejeto obsega: Tartini: Sonata, J. S. Bach: Suita za violino-solo. Koncert v a-mollu, Mo: a: t: Sonata, Mozart: Fantazija za klavir izvajata Marko Sever (violina) in Jože Osana (klavir). Sporedi (kot vstopnice) so v prodaji v Matici knjigarni; cena din 3 Klavir »Blüthner«.

—lj Neredsna vest. Včeraj smo poročali, da je hodil elektromojster I. G. k svojemu znanu elektromojsteru E. Medveščku v Kolodvorski ulici in mu ukradel za 400 din zarnic. Ta vest pa ni resnična. Omenjeni elektromojster je že vložil po svojem pravem zastopniku tožbo proti Medveščku in se bo zadeva obravnavala pred sodiščem. Res tudi ni, da bi bil hodil k njemu po podporo.

—lj V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani pri franciskanskem mostu se sedaj nahaja optik in urar FR. P. ZAJEC, torej ne več na Starem trgu. — Samo kvaliteta optika.

Iz Celja

—c Podsavezno prvenstvo v alpski kombinaciji pri Celjski koči. Zimsko sportni osek Savinjskega področja SPD v Celju je razpisal tekmovalanje v alpski kombinaciji za prvenstvo Mariborskega zimskega sportnega podsaveza. Tekmovalanje bo v nedeljo 25. t. m. pri Celjski koči pod Tovstom. Tekmovalanje v smuku se bo pričelo ob 9. na 2 km dolgi progi z višinsko razliko 300 m, tekmovalanje v slalomu pa ob 13.30 na 500 m dolgi progi z višinsko razliko 125 m. Pravico tekmovalanja imajo vsi verificirani tekmovalci JZSS, v konkurenco pa oni, ki so obenem člani klubov Mariborskega zimskega sportnega podsaveza. Prijave je treba poslati do petka 23. t. m. zvečer na naslov: Zimskosportni osek SPD Celje, Kralja Petra cesta 9. Naknadne prijave se bodo sprejemale najpozneje eno uro pred startom proti dvojni prijavi. Zbiranje števil bo v soboto 24. t. m. zvečer v Celjski koči. Tam bo po tekmi tudi objava rezultatov in razdelitev daril.

—c Sokolsko društvo Celje-matica opozarja članstvo in naraščajo na tretji debatni večer, ki bo drevi ob osmih v mali dvorani Narodnega doma. Brat dr. Faršak bo razpravljal o Tyrševem delu: Naša naloga smerni cilji.

—c Predavanje za rezervne oficirje. Celjski pododbor UROIR sporoča, da bo v petek 23. t. m. ob 18.30 v Oficirskem domu obvezno predavanje za vse rezervne oficirje. Izostanek je treba opravičiti.

—c Tečaj za mojstrske izpite se bo pričel v nedeljo 25. t. m. ob 7. zjutraj v Obrtnem domu v Celju.

—c Nesreča ne počiva. Ko je 26letni črnar Franc Selic na Rečici pri Laškem čistil drevje, je padel z drevesa tako nesrečno, da si je zlomil križ in desno nogo. V nedeljo si je 17letni mizarški vajenec Jože Vozel iz Loke pri Trbovljah pri smu-

Zjutraj

za lepoto —

Zvečer

za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer
KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

čanju zlomil desno nogo, 12letni delavec stn Friderik Zohar iz Nove vasi pri Celju pa si je pri smučanju zlomil levo roko. V ponedeljek si je Franc Gajšek, sin posetnice iz Prožinske vasi pri Štorah pri padcu na poledenelih tleh zlomil levo roko v ramenu. Na Dečevski cesti 3 v Celju je padel 26letni brezposelni deavec Ivan

Kukovič v nedeljo doma po stopnicah in si izpahnil desno nogo. Ponesrečenci se zdavljajo v celjski bolnici.

Občni zbor Ljudske univerze
Njeno delo naj prevzame univerza in organizira popularizacijo znanosti pa svoje

Ljubljana, 21. februarja. V prostorih Trgovske šole v Gregorčičevi ulici se je vršil smotni redni občni zbor Ljudske univerze. Zbor je otvoril predsednik društva g. dr. R. Moja, ki je uvojnoma pozdravil navzoče, potem je pa kratko poročal o delu in stanju te naše važne kulturne ustanove. Ves čas smo se trudili, je dejal, da ostanemo naše društvo pri svoji glavni nalogi, seznanjati javnost po svojih prelevanjih o izsledkih solobnega znanja v popularni obliki toda na znanstveni ravni. Ljudska univerza naj bo nekakava vez med univerzo in širšim občinstvom. Vseh odbornikov in moje stremiljenje gre za to, da bi postala naša ljudska univerza to, kar je Kolarčeva univerza v Beogradu in Ljudska univerza v Zagrebu. Zato je tudi naša želja, da prevzame vse to delo, katero opravlja naše društvo, v svoje roke univerza, ki naj popularizacijo znanosti po svoje organizira.

Gmotno stanje našega društva nam je omogočilo edino prirejanje prelevanj in smo zaradi tega opustili vse različne jezikovne tečaje, ki jih itak obiskuje vsakdo pri drugih društvih in institutih. Gledali pa smo da smo dobili dobre in znanne predavatelje, ki so nam v veliki večini predavali o aktualnih vprašanjih. Dasi smo si ustanovili prav lep kader poslušalcev, smo se vedno mnenja, da so predavanja še premalo obiskana, a to je menda splošna navada ljubljanskega občinstva, da se predavanjem precej izogiba. Če bi občinstvo vedelo, kako težko je dobiti predavatelja in povrh še dobrega, bi naše delo gotovo še bolj cenilo. Pri tej priložnosti pa ne bo odveč opazka, da se pri nas poljuina predavanja precej cepijo in bi se morala bolj koncentrirati v Ljudski univerzi. Tudi v tem pogledu bomo skušali doseči nekako

smotnost. Gmotna sredstva LU so zelo pida. Navezani smo le na podporo prosvetnega ministrstva, banske uprave in mestne občine ljubljanske. Ki razumejo plemenito stremiljenje društva. Zato jim gre najljubše zahteva za iskreno prošnjo, da tudi v bodoče podpirajo prava in naše društva, ker s prispelki, ki jih doli-va LU od članov, ne bi mogla niti gati. Prav lepa zahvala gre tudi Glasbeni Matici, ki je društvo znatno pomagala za dvorano, kjer se vrše predavanja.

Težko ima društvo tudi s tem da nima lastnega skiptičnega aparata. Zato je odbor ustanovil posebni fond za nabavo novega aparata, da si ga ne bo treba več izposojevati. G. prečešnik se je pred zaključkom toplo zahvalil vsem gg. prelevateljem, našemu časopisu in se priporočil za nadaljnjo naklenjenost.

Tajnik g. prof. S. Melhar je podal pregledno tajniško poročilo. Za prelevanja v preteklem letu so bili pridobljeni povečini predavatelji iz univerzitetnih vrst. Obisk predavanj je bil v pretekli sezoni izredno lep in je bilo pri enem izmed predavanj največ ljudi 266, najmanjši obisk pa je dosegel štjevilu 64 in sicer t'k pred pustnimi dnevi. Vseh poslušalcev so lani nasteli 2454, pač dovoljno številu, da se izplača delo vedno ag'nega odbora.

Iz blaginjskega poročila je razvidno, da je imela LU lani nekaj nad 23.000 d'n prometa. Prebitak je le malenkost in še ta samo zaradi tega, ker je odbor opravil vse delo brezplačno.

Po poročilu revizorja docenta dr. Zvitra je bila odboru pošana razrešenica, pri slučajnostih pa je bilo sklenjeno se, da bo skušalo društvo pomnožiti članstvo, ki bo voljno plačevati malenkostno članarino.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS

Ratece-rianič, 870 m:	—16, jasno, 70 cm snega, pršič.
Planica-Slatine (Dom Mirja) 950 m:	—15, jasno, 85 cm snega, pršič, drsalnice uporabno.
Planica-Tamar, 1108 m:	—15, jasno, 130 cm snega, pršič.
Peč-Petelinjek, 1440 m:	—16, jasno, 110 cm snega, pršič.
Kranjska gora, 810 m:	—15, barometer se dviga, jasno, m'no. 65 cm snega, pršič, drsalnice in sankalnice uporabno.
Podkoren 800 m:	—13, jasno, mirno, 60 cm snega, pršič.
Bled, 501 m:	—15, barometer se dviga, jasno, vetrovno, 135 cm snega, pršič.
Radovljica, 470 m:	—16, barometer se dviga, jasno, mirno, 58 cm snega, pršič.
Bohinj-Sv. Janez, 530 m:	—12, jasno, 95 cm snega, pršič.
Bohinj-Zlatoorog, 530 m:	—17, jasno, 80 cm snega, pršič.
Dom na Konni, 1520 m:	—12, jasno, 160 cm snega, pršič.
Dom na Voglu, 1540 m:	—13, jasno, 160 cm snega, pršič.
Dom na Krivacu, 1700 m:	—16, jasno, 160 cm snega, pršič.
Kočna na Veliki planini, 1558 m:	—14, jasno, 120 cm snega, pršič.
Valvazorjev dom, 1180 m:	—9, jasno, 74 cm snega, pršič.
Požezvo, 620 m:	—10, delno oblačno, 60 cm snega, pršič.
Karčiček, 833 m:	—14, 60 cm snega, pršič.
Bloke, 990 m:	—8, barometer se dviga, jasno, 48 cm snega, pršič.

Naše gledališče

Zacetek ob 20 uri

Sreda, 21. t. m. Pribojni strani. Red Sreda. Četrtek, 22. februarja: Asmodej. Premiera. Premierski abonma

Petek, 23. februarja: zaprto

Sobota, 24. februarja: Prazniki cvetočih dešenj. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

— Francois Mauriac, član francoske akademije je avtor dela »Asmodej«, ki ga bodo igrali prvič jutri v četrtek za premierski abonma. V okviru družinskega življenja podano dejanje predoči kot osrednjo osebo domačega vzgojitelja Bazija, psihološko izredno zanimiv značaj, ki usmerja dejanje. Bistvo duha Asmodeja je poosebljeno pasivno v Angliču Fanningu, aktivno pa v vzgojitelju Baziju. Igrali bodo: Sarčeva, Simičeva, Gabrijelčičeva, Sever, Jan. Lipah, Prešetnik, Jurga Boltarjeva in Starič. Zrežiral bo delo Milan Škrbinšek.

—c Sreda, 21. t. m. Pribojni strani. Red Sreda. Četrtek, 22. februarja: Lumpacijs Vagabundus. Red Četrtek

Petek, 23. februarja: ob 15. uri: Gorenjski slavček. Dijaška predstava. Globoko

znižane cene od 16 din navzdol

Sobota, 24. februarja: Travatja. Izven. Gostovanje Zlate Gungjenac, Borisa Popova in Josipa Gostića

—c Drevi uprizarje za premierski abonma pravljici Čajkovskega balet »Hrista« v koreografiji baletnega mojstra inž. Golovina in čudovito lirčno enodejanko istega skladatelja »Jolanto« z Vidaličevjo v naslovni partiji in z Betetom Franciom. Jankom, Lupo, Dolničarjem, J. Rusom, Veyhalovu, Poličevu in Španovu v ostalih vlogah. Dirigent: Neffat Režiser: Zupan.

—c Gospa Zlata Gungjenac-Gavella bo nastopila v soboto na naših deskah petdeset let kot Violeta v Verdijeji »Traviat«, ki jo smemo šteti med največje in najbolj dogane njene odrske stvaritve. Obenem z njo bo kot Alfred gostoval naš priljubljeni rojak Josip Gostić

—c Zavoljo izrednega zanimanja, ki ga je pokazalo naše občinstvo za gostovanje naših plesnih umetnikov Pina in Pie Mlakar, je gledališki upravi uspelo skleniti z obema plesalcema dogovor za njuno ponovno gostovanje, ki bo v sredo, dne 28. februarja. Pina in Pia Mlakar bosta ob tej priliki spet nastopila s svojo in Lhotkovo plesno pesnitvijo »Loka«, s katero sta tudi v inozemstvu zbudila tako pozornost. Ker se morata plesalca, ki bosta do tega dne nastopala v Beogradu in Zagrebu, naslednji dan že vrniti v Nemčijo, opozarjamo zainteresirane, da bo ta njun nastop nepreklicno poslednji!

Zimskosportne prireditve tekočega tedna

24. do 25. Medklubska tekma v klasični kombinaciji. HPD »Skradski vrh« v Skradu.

25. Podsavezno prvenstvo MZSP v izvedbi SPD, Celje.

25. Patrujni tek za juniorje in seniorje (medklubski) za pokal SK Zeleničarje, Maribor.

25. Medklubske sankarske tekme pri Sv. Anli. — SK Sv. Ana nad Trzicem.

25. do 26. Državno prvenstvo v alpski kombinaciji za dekleta na Lipanci—Pokijuka v izvedbi JZSS.

SOKOL

— Ljubljanski Sokol vabi na 72. redni letni občni zbor, ki bo v ponedeljek 4. marca t. l. ob pol 20 v društveni mali dvorani v Narodnem domu z običajnim dnevni redom. Pismeni predlogi naj se pošljejo najkasneje do 1. marca 1940.

Iz Radeč

— Ob Savi so se pojavile divje rase in gozd. Odkar je nastopil silovit mraz, lahko opažamo ob bregovih Save precejšnje število divjih rac, ki plavajo po vodni gladini. Kadar menjajo svoja mesta, se dvignejo visoko v zrak ter plavajo vzdolž Save proti Sevnici ali Zidanemu mostu, naš lovc pa so jim pridno za petami.

Nakaznice za bencin izdane, bencina dovolj — a čakamo še na uredbo o prodaji

Ljubljana, 21. februarja. Pred 14 dnevi je ljubljansko policijska uprava sporočila porabnikom bencina, da bencin razdeljuje nakaznice, ki jih je prejela iz Beograda. Časopisje je pa že prejelo poročilo, da bo prodaja bencina na nakaznice uvedena že 8. t. m. Vendar so tedaj šele začeli razdeljevati nakaznice in stari predpis, o omejitvi porabe tekočih goriv so ostali v veljavi. Prav tako je še zdaj vedno v veljavi uredba o časovni in krajevni omejitvi prometa. Porabniki bencina pa, ki so že prejeli nakaznice za bencin, se jih še vedno ne morejo poslužiti.

Kako dolgo bo torej še v veljavi sedanja omejitev prometa? Zdi se, da ni mogoče napovedati, kdaj bo uvedena prodaja bencina na nakaznice. Po nekaterih vestih, ki so prišle iz Beograda, bo uredba o prodaji bencina na nakaznice kmalu izdana. Računajo, da bo gotova v začetku prihodnjega meseca. Če pred tedni je časopisje oisovalo novi sistem prodaje bencina, kljub temu zdaj se ni nobene jasnosti, o delitvi porabnikom bencina na skupine in kategorije po vozilih. Nihče se ne ve, čeprav je že prejel nakaznico, koliko bencina bo prejel. To ni razvidno iz nakaznic, kar se zdi precejšnja pomanjkljivost.

Po različnih nakaznicah lahko sodimo, da je uvedenih 12 kategorij, ni pa še mogoče ugotoviti, kakšna je razlika po dovoljeni količini bencina med posameznimi kategorijami. Nakaznice so označene po črkah A, B, C in D, razen tega se pa še razlikujejo sicer pod oznako z isto črko z barvnimi pasovi, rdečimi in zelenimi, navpičnimi ali poševnimi, a nekatere nakaznice imajo po tri barvne pasove, zopet druge pa po dva. Samo nakaznice s črko A so le ene vrste. Razdeljujejo jih motokiklistom. Motokiklisti torej ne bodo razdeljeni v več skupin, ter bodo imeli vsi pravico do nakupa enake količine bencina.

Nakaznice sestojijo iz legitimacije lastnika vozila in iz bonov za bencin, vse natisnjeno na precej veliki polji kartona. Z enim bonom se bo porabnik bencina lahko založil s tekočim gorivom za teden dni. Prodajalec ali kupec bo sproti strigel bone. Vprašanje pa je, kdaj se bodo posamezni prodajalci bencina pri črpalnikah naučili razpoznavati bone, da bodo vedeli, koliko bencina smejo dati. To ne bo tako enostavno, ker, kakor rečeno, na bonih ni natisnjeno, za kakšno količino bencina veljajo. Razločevati 12 različnih bonov, ki so si precej podobni, ne bo igra, vsaj ne v začetku. Brez pomot najbrž ne bo šlo. Mimogrede naj omenimo, da bi marsikdo lahko ponarejal bone brez posebne spretnosti, če bi mu kazalo.

Kljub vsem pomanjkljivostim nakaznic, jih večina porabnikov bencina pozdravlja, saj mnogo raje pristanejo na tako omejeno prodajo bencina, kakor na ta časovno in krajevno omejitve prometa. Pač pa jih skrbi, če bodo tudi prejemali dovolj bencina na nakaznice. Ko so uvažali nakaznice, so razmišljali o zelo veliki omejitvi porabe bencina, najmanj na polovico normalne porabe. Poročali smo, da so delegati akcijskega odbora za pravičnejšo omejitev prometa iz naše banovine predlagali v Beogradu, naj bi porabo ome-

lili le največ za 25 odstotkov normalne porabe, ker bi večje omejitve Slovenija ne mogla prenesti brez škode za svoje gospodarstvo. Zdi se, da se težko reči, ali so v Beogradu upoštevali upravičene zahteve naših gospodarskih organizacij. Šele uredba ali pravilnik nam bo izdal to skrivnost, koliko bencina bodo lahko kupili porabniki posameznih kategorij.

Precejšnje omejitve prometa so zdaj povsem brez pomena, že zato, ker je dovolj bencina. Pozimi je navadno znatno manjši promet z motornimi vozili, v tej zimi je pa bil še posebno slab, delno zaradi zasneženih cest in hudega mraza, pa tudi zaradi tega, ker je mnogo avtomobilistov odjavilo svoja vozila. Če k skupnemu številu avtomobilistov ne prištejemo avtozvoščkov, je v tej zimi odjavilo vozila približno 75 odstotkov avtomobilistov. Vozil zdaj še niso začeli prijavljati, čeprav bi to pričakovali odkar je policija začela razdeljevati nakaznice za bencin. Avtomobilisti so še vedno nezaupljivi, ter bodo vozila začeli prijavljati šele, ko bodo vedeli, ali bodo lahko kupili dovolj bencina, kolikor ga potrebujejo, da vozilo lahko služi svojemu namenu brez velikih posebnih stroškov (dajatev). Čim bo uredba objavljena, se bo pokazalo, ali je nova uredba prodaje bencina dobra ali ne — po številu prijav vozil. Zato pa tudi upravne oblasti trpe veliko škodo, predvsem občina in banovina zaradi zmanjšanih dohodkov, ker je toliko avtomobilistov odjavilo vozila, da bi bilo treba čim bolj pospešiti ureditev prodaje bencina na nakaznice. Ko so avtomobilisti napovedovali, da bodo morali odjaviti vozila zaradi uredbe o omejitvi motornega prometa, teh njihovih napovedi najbrž niso jemali resno, kakor da so bile le prazne grožnje. Velike odjave

vozi v tej zimi so pa najbolj dokazale, da je bila dosedanja omejitev prometa zgrešena.

Če so z uredbo o omejitvi prometa hoteli doseči manjšo porabo tekočih goriv, se jim je to vsekakor posrečilo, kajti če tri četrtine avtomobilov ni več v prometu, je poraba nedvomno manjša. Toda dokazano je bilo, da je v naši državi poraba tekočih goriv v motornem prometu še tako majhna, da s takšnim varčevanjem v resnici nič ne prihranimo, a državne zaloge bencina bi bile lahko napolnjene že zdavnaj prej. Državi ni potreben samo bencin, temveč še skoraj v večji meri motorna vozila, zato ni vseeno, če je toliko vozil izločenih iz prometa. Da je pa bila uredba nesmiselna, ker je bila brez učinka, kjer je pač niso hoteli upoštevati, se je tudi izkazalo. Nadzorstvo nad vozili, ki so bila v prometu v posameznih krajih, je bilo skoraj povsem nemogoče, saj oblasti niso mogle nadzirati slehernega avtomobilista od kod in kam pelje, ter so bile zlorabe mogoče. Nekateri grešniki so bili tudi dovolj predrzni, kakor n. pr. ti isti advokati, ki se je odpravil z avtomobilom na nedeljski lov in je bil za to zabavo »nagrajen« 5000 din globe in še z zaporom, menda celo mesec dni. Zdi se, da je brez pomena, da bi prijemali nekatere grešnike, ko so vendar že izdane nakaznice za bencin tudi za januar in februar, saj je zdaj prehodni čas, ko je stara uredba v veljavi samo na papirju, nova pa še ni izdana. Porabniki bencina si samo žele, da bi bile nakaznice za bencin praktično v veljavi vsaj prihodnji mesec, saj so jih plačali za vse leto, a jih najmanj 2 meseca ne bodo rabili. Nakaznice so po 20 do 40 din.

Občni zbor čebelarstva društva v Dol. Toplicah in sestanek čebelarjev v Črmošnjicah

Dol. Toplice, 13. februarja. Čebelarstvo društvo v Dolenjskih Toplicah, ustanovljeno kot podružnica Slovenskega čebelarstva društva, je v nedeljo polagalo obračun svojega dela v prvem letu. Iz poročil podružničnih funkcionarjev je razvidno, da je bilo delovanje podružnice za splošno in napredek čebelarstva v tukajšnjem okolišju zelo zadovoljivo. Čebelarstvo, ki je zelo važna panoga našega narodnega gospodarstva, se mora tudi pri nas dvigniti na višjo stopnjo, kar bo mogoče le, če se bodo čebelarji organizirali, se temeljito poučili o naprednem čebelarstvu ter upoštevali vse nasvete, ki vodijo čebelarja k napredku. Predavanje o čebelarstvu je bilo v preteklem letu le eno o priliki ustanovnega občnega zbora, pač pa se je udeležilo nekaj članov tridnevnega čebelarstva tečaja na Grmu pri Novem mestu in en član tečaja o spoznavanju čebelnih bolezni v Ljubljani, ki se je vršil v dneih od 3. do 5. januarja t. l.

Lansko leto je bilo za čebele zelo slabo leto in potrebno je bilo v jeseni čebele dopolniti s sladkorjem. Sladkor, ki ga država v ta namen, je sicer prost trošarino, toda je zelo slab, ker je mešan z ogljem in neprečiščen ne gre skozi pitavnik. Dobi se navadno tako kasno, da že skoro

ni več mogoče čebel dopolniti. Če ne bi bila pretekla jesen tako ugodna in topla, bi bilo pitanje skoro nemogoče. Želja čebelarjev je tudi, da bi se dobival čisti sladkor, saj je vsaka zloraba sladkorja izključena, ker dobi sladkor le čebelar, ki ima potrjeno sreskega ekonomu o potrebi pitanja čebel in potrjeno finančne kontrole o številu obdajenih panjev.

Popoldne istega dne se je vršil v Črmo-

snjčan sestanek čebelarjev, na katerem je predaval učitelj v p. g. Ljilja. Sestanek čebelarjev je bil glede na vremenske prilike in oddaljenost kočevskih vasi zelo zadovoljiv tako glede udeležbe in zanimanja za napredno čebelarstvo. Kraji tod okoli so za čebelarstvo zelo ugodni, zato je tudi čebelarstvo tod zelo razvito, le premalo sistematično. Podružnica, ki naj bi se ustanovila, bi mogla doseči prav lepe uspehe. Predavanju g. predavatelja so vsi pazno sledili in ker je bilo slovensko, katerega jezika ne umejo vsi prav dobro, je nekatere važnejše stvari tolmačil g. Petschauer, ki se je iz slovenskih strokovnih knjig učil umnega čebelarstva.

Po predavanju se je razvila zanimiva debata, kako nekateri brezvestni čebelarji pošiljajo čebele na rop. Dajejo jim piti žganja, ki jih pripravijo do tega, da prično ropati. Nekateri celo žganju primešajo neko kvaso, kar jih še bolj sila na rop. Pri tem brezvestnem delu pa ne pomislijo, da s tem uničijo čebele ne le sosedu, kjer ropajo, temveč tudi svoje lastne. Tako počenjanje pa je tudi nevarno, da čebele obole. Nekdo izmed navzočih je pravil, da je opazil pri svojem čebelnjaku roparice. Trdil je, da mu je sosed grozil, da ne bo imel nikoli čebel. V slutnji, da so roparice last tistega, ki mu je grozil, je vzel daljnogled, ter pogledal proti čebelnjaku, ter opazil, da se sosed mudi pri čebelah. Takoj se odpravi proti čebelnjaku, od koder so prihajale čebele roparice. Ko zapazi prihajati soseda proti čebelnjaku, jo brž odkuri v sobo. Ta pa dobi pred čebelnjakom posodo z žganjem, ki so ga pile čebele. Zadeva se je sicer obravnavala pred sodiščem, dasi brez uspeha, vendar je imel od tedaj mir pred roparicami.

Med preprostimi čebelarji se to pogosto dogaja, dasi je to obojestransko škodljivo. Napredno in umno čebelarstvo bo tudi to odpravilo.

Kako vroče je solnce?

Kadar človeka pošteno zebe, kakor je nas v letošnji zimi že večkrat, se sliši posebno prijetno, da znaša približna temperatura solca 12.300° Fahrenheita. To temperaturo na površini solca je točno ugotovil dr. John Strong s pomočjo novega pyrometra, ki določa iz solca izžarevajočo toploto z merjenjem intenzivnosti njenih svetlobnih valov. Doslej se to ni dalo storiti, dokler niso bili fiziki uporabljali načela infra rdečih žarkov pri konstrukciji novega pyrometra. S pomočjo teh nevidnih žarkov so da točno ugotoviti intenzivnost svetlobnih žarkov, prihajajočih iz solca. Ko se je posrečilo ugotoviti to intenzivnost, ni bilo po mnenju dr. Stronga več težko ugotoviti toplote na solcu.

Optični pyrometer, rabljen pri teh poskusih, je podoben tistemu, s katerim se meri temperatura tekočega jekla. V jekleni industriji označuje različno barvni toplotni valovi temperaturo raztopljenega jekla, če namerimo na nje ta pyrometer. Po tej poti je dr. Strong določil temperaturo solca z merjenjem intenzivnosti infra rdečih žarkov, izvirajočih iz solca. Strongov pyrometer kontrolira tudi našo temperaturo, kakor jo je recimo objavila ameriška meteorološka postaja. Ko je objavila, da znaša 72,5° Fahrenheita je nameril dr. Strong 87,8 na zemlji in 89,6 na hrastovi skorji in 97,2 na južni steni hiše. Pa tudi njegova solčna temperatura je višja, nego so jo izmerili recimo v observatoriju na Wilsonovi gori, s pomočjo posebnih merilcev toplote, pritrjenih k velikemu daljnogledu. Razlika je znatna, saj so namerili tu samo 1.300° Fahrenheita.

Miši in bacili

Trije bakteriologi z washingtonske univerze so v St. Louisu skozi dve leti proučevali možnost prenosa bacilov spalne bolezni po navadnih miših. Njihovo delo se je končalo z nepričakovanim uspehom. Ameriški učenjakom se je namreč posrečilo dokazati prenašanje stare domneve, da miške ne prenašajo samo bacilov spalne bolezni, temveč da so tudi njihov rezervoar.

Mesto St. Louis so si zbrali ameriški učenjaki zato, ker je tam spalna bolezen zelo razširjena. Pri poskusih so desetkrat prenesli bacile z ene miši na drugo, in bacili so vedno ohranili svojo moč. Kako se prenese bacil miši na človeka, v poročilu ameriških bakteriologov ni povedano. Poročilo omenja samo, da se drže v telesu bolnega človeka bacili v gornjih dihalnih organih tako, da se lahko prenašajo iz nosu ali ust. Pri prenosu bacilov človeka na miš se je pokazalo, da je postala miš za spalno bolezen imuna, če so bili bacili prenešeni najprej v njen nos in šele potem v njen mozeg. Poročilo o tem so podpisali dr. S. E. Sulklin, dr. C. G. Harford in prof. J. Bronfenbrenner.

POMOTA

— Ta gospod pri vratih ima zelo lepo ženo.
— To je moj mož.
— Ah, oprostite, zmotil sem se.

TO JE PRAVI

Sei: Ali je Novak poravnal račun?
Inkasant: Ne, v tisti hiši stanujejo trije Novaki. Vsak trdi, da ni nič dolžan. Eden me je celo vrgl skozi vrata.
Sei: Ta je pravi, takoj pojdi še enkrat k njemu.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliski, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke.

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

STANOVANJE

ne sobe in kuhinje se s 1. marcem odda na Sv. Petra cesti 43. 615

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri

PRESKER

Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic
Velika zaloga perja po 7.— din
Julijana, Gosposvetska c. 12 4. L.

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v
MEDARNI
Ljubljana, Židovska ul. 6. 501

FIZOL ZA KUHO
dobite poceni pri
SEVER & KOMP.
Gosposvetska cesta 5 13. L.

GLASBA

INSTRUMENTI ZA GODBO
na pihala, rabljeni, se kupijo.
Naslov pove uprava Sl. Naroda 620

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše iskreno ljubljene, nepozabne sestre, svakinje, sestrične, tete in stare tete, gospodično

Franjice Pogačnik

učiteljice v pokoju

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so ji lajšali trpljenje v njeni boleznini in jo spremenili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo preč. gospodoma p. Angeliku in p. Klemenu za tolažilne besede, s katerimi sta ji lajšala težke ure; g. primariju dr. Ivanu Mariniču, častitim sestram in njeni učenki Ivani za vzorno skrb in požrtvovalnost. Nadalje častiti duhovščini za častno spremstvo na njeni zadnji poti, posebno pa preč. gosp. Jaku Kalanu za lepe in gniljive poslovilne besede, kakor tudi neštetim darovalcem vencev in mnogega cvetja.

Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 22. februarja ob 14 na 8 v uršulinski cerkvi v Ljubljani in na Dobravi pri Podnatru.

V Ljubljani, dne 21. februarja 1940.

Žalujoči bratje in sestre
ter ostalo sorodstvo

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

ZELEZNE SODE

rabljene, za petrolej, 100 do 200 litrov, kupim. Ponudbe na Lajpuh Mihajlo, Dobova pri Brezicah. 605

KUPIMO

vagon najboljšega sena. Parna žaga Rog. Podstenica, p. Dol. Toplice. 606

Inserirajte v

„SLOV. NARODU“

VOJNI RIZIKO

v zvezi s transportnim zavarovanjem na morju in po kopnem zavarujete najceneje pri

JUGOSLAVIJI

splošni zavarovalni družbi
ki je VODILNA DRUŽBA v naši državi
za TRANSPORTNA zavarovanja.

Pojasnila daje
RAVNATELJSTVO ZA DRAV. BANOVINO
Ljubljana, Aleksandrova c. 11, tel. št. 25-71
GLAVNO ZASTOPSTVO V MARIBORU,
Slomškova trg 3, telefon št. 20-07

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

— Papa, — mu je prigovarjala Francoise. — Prosim vas, pojdite k Jose Escaldasu. Srečala sem ga in dejal mi je, da vas bo pričakoval pri belem hrastu. Ne glejte nanj tako zviška. Naj vam pove, kar mu leži na srcu. Čeprav ne vem, za kaj gre, se mi vendar zdi, da je to zelo vpliven mož. Morda bo nama koristilo, če bova vedela, kakšne načrte ima.

— Koristilo? — je ponovil oče s porgljivim očitkom. — Kako trda je ta beseda v tvojih lepih ustih.

— Toda kakšna priložnost je to! In čas hiti.

— Menda se ne jeziš name, Francoise, da nisem znal obogateti.

— Jezila bi se na vas, če bi zanemarjali priložnost k temu.

Zasmejala se je. Toda Francoise de Plesguen se je smejala vedno. Bila je ognjevitka žabica dolgega telesa na nekoliko kratkih nogah. Človek si jo je nehote mislil k rinoloni s pudrom na kostanjeh

laseh in »mušicami« na robu jamic na njenih licih. Njen oče je tiho vzdihnil, kajti vedel je, da Francoisein smeh ni vedno brezskrben, ni pa znal vedno uganiti kdaj.

— Kaj če gre za tajno izkoriščanja kavčuka, ki mi jo hoče tvoj Bolivijec prodati v škodo našega bratranca? — se je pošalil. Ali bi bila zadovoljna, če bi se spustil v konkurenco z valcorskimi kraljem in odpotoval na bregove Amaconke?

Odkimala je z glavic.

— Ne, nobena Valcorija na svetu bi me ne zadržala, da bi mu ne zavidala Valcora samega, tega dednega veleposestnika, kjer živi in ki spada med najlepša v Franciji. Čemu ukvarjati se še z nečem drugim, če imava to posestvo? Če bi bila na mestu našega bratranca, bi domnevala, da potiska navzdol njegovo vrednost s tem, da hrepeni po milijonih, pridobljenih z eksotično industrijo.

Kako malo očetovega značaja je bilo prav za prav v nji! Biti ponosna na svoj rod, na zemljo, s katero je zvezan sam naslov, po tem je hrepenela ta Watteueva pastirica.

— Niti Jose Escaldas ne bo ničesar izpremenil na tem, da si rojena kot hči mlajše veje, moja častihlepna lepota, — je dejal Marc nekoliko trpko.

— Kdo ve?

— Pojdem torej k njemu. Na poti do belega hrasta bo vroče.

Marc de Plesguen je pozvonil in si dal prinesiti svoj najljubši slaniček ter velik siv, zeleno obrobjen solnčnik. Zapustil je grad in odšel čez francoski vrt in po cesti med gostim vejevjem proti belemu hrastu.

To križišče je dobilo ime po krasnem tam stoječem drevesu. Hrast je bil ravnejši od bukke, toda prav tako gladek. Bil je srebrnkaste barve in stal je sredi zelenja liki stolp. Bil je izredno visok, a njegova zelena krona je bila naravnost gigantska.

Pod hrastom je sedel na kamniti klopi Escaldas. Bil je tako zatopljen v svoje misli, da ni opazil, kako mu je ugasnila cigareta v roki. S palico je risal hierogliffe v tla pred seboj.

— Menda mi hočete sporočiti veliko tajno, ker ste izrazili željo, da bi prišel tako daleč, — je dejal Marc potem ko ga je bil komaj pozdravil.

— Veliko tajno, gospod de Plesguen.

Ta beseda je samo povečala prišlečevu rezerviranost. Njegovemu odkritemu značaju se je upiralo vse, kar se ni dalo izgovoriti glasno ali storiti pred vsakim človekom.

— Poslušam vas, — je dejal in sedel tako daleč od Josea, kolikor je dopuščala klopička.

Mešanec se mu je previdno približal, ne da bi se zmenil za njegovo presenečenje.

— Nikar se ne odmikajte, gospod de Plesguen, verjemite mi, da vam ne bo žal, da govorim tiho. In res se je njegov glas izpremenil v šepet.

— Kako presenečeni bi bili, če bi vam dokazal, da ste glava rodbine Valcorov, pravi markiz pred zakonom in zakoniti lastnik krasnega posestva, na katerem sediva, vi, ne pa vaš nekak Renaud.

Zdelo se je, da osuplost Marca de Plesguena, ki je bil Escaldas na njo tako raveden, pri tej domnevi ni bila velika. Neverjetno in nemogoče spo-

ročilo iz ust človeka, ki mu je vnaprej ne zaupamo, vzpodbuja samo k tem večji previdnosti. Marc je samo dvignil obrvi in skomignil z rameni.

— Moja vest je povsem resna, — gospod de Plesguen.

— Da, nekaj je na tem resnega, namreč to, da ste me pripravili do tako dolge poti v taki vročini, kar zelo obžalujem. Toda te neumnosti, ki mi jih pripovedujete...

— Če me nočete poslušati zaradi sebe, storite to iz ljubezni do svoje hčere, — je vzkliznil Bolivijec, videč da vstaja.

— Do moje hčere, — je zašepetal Plesguen in videl je v duhu smeh svoje Francoise ter njene živahne, lokave oči. Zdelo se mu je, da še sliši njene skrivnostne besede. Kdo ve? — Upam, gospod, da o teh neumnostih niste govorili z mojo hčerko.

— Nikakor ne, toda gospodično Francoise požene v nesrečo, če ji ne pridobite nazaj njenega posestva, ki mora priti v njene roke. Ljubi kneza de Villingen, ki bi vzel za ženo dedinjo Valcora, toda...

Stari plemič ni čakal, da bi izgovoril novico do konca.

— Molčite! Kolika drznost... ustvarjati si domneve o čustvih gospodične de Plesguen.

Njegov koščeni obraz z vojaškimi brki je zalila rdečica. V njegovih navadno zelo motnih očeh se je zalesketal gnev in razburjenje.

Marcovo razburjenje pa ni bilo povzročeno samo z gnevom. Obšel ga je tudi strah — kako uganiti, kaj se godi v deklinnem srcu? Ali je mogoče, da bi se sama vrgla v muke nesmiselne ljubezni?

Ali spada Tomšičev spomenik že v muzej?

Rok za zatvoritev starega mariborskega pokopališča je baže podaljšan do 1. maja

Maribor, 20. februarja. Kot odgovor na to vprašanje za danes samo nekaj ugotovimo. Že pred leti, ko se je označilo za opustitev starega pokopališča, je dobil začasni oskrbnik Tomšičevega groba in čuvar njegovega spomenika zagotovilo, da je poleg Slomška edino le še Tomšičev spomenik zaščiten in sicer tako, da kakor Slomšek, ostane tudi Tomšič na svojem mestu tudi še potem, ko bo pokopališče dokončno zaprto. (Zaščita spada seveda pod varstvo Muzejskega društva). Šele v zadnjem času se je ta sklep ali določilo v toliko spremenilo, da se od gotove

strani dela na to, da se Tomšičev spomenik na vsak način že zdaj prepelje v muzej, Slomšek pa da še ostane na svojem mestu. Če smemo verjeti vestem o dozdaj uradno še ne razglašeni akciji mestnega obč. sveta, se je rok za zatvoritev pokopališča podaljšal do 1. maja. Temu nasproti pa cerkev kot lastnica pokopališča ta rok podaljšuje tudi še za nadalje proti letni najemni 30 din od groba. Ker vse to velja za vse na pokopališču se nahajajoče grobove, je umevno, da mora isto veljati tudi za Tomšiča, ki nikakor

ni zapuščen in bi bila (če nihče drugi) v prvi vrsti Slovenska Citalnica dolžna skrbeti za grob in spomenik. Do 1. maja (če bi oni od cerkve podaljšali rok ne veljal) je še precej časa; dotedaj se bo že mnogo mnogo spremenilo. Čemu torej predčasno forsirati baš odstranitev Tomšičevega spomenika? Bolj na mestu bi bila skrb, da postane ta spomenik prvi javni slovenski spomenik v Mariboru tam na mestu kamor so ga l. 1875 postavili njegovi častilci, med katerimi je bila morda vedna narodnih duhovnikov!

Zjutraj
za lepoto -

Zvečer
za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Novi mestni proračun

Nad 9.000.000 za plače, pokojnine, vdovnine in miloščine

Maribor, 20. februarja. Novi proračun mestne občine mariborske za leto 1940-41 izkazuje glede osebnih izdatkov vsoto 9.132.130 din. V lanskem proračunu so izkazovali osebni izdatki 7 milijonov 820.360 din. Ta postavka je torej v novem proračunu za 1.311.770 din višja nego je bila v lanskem proračunu.

Če si podrobneje ogledamo osebne izdatke v luči novega proračuna, vidimo pri mestni upravi postavka predsestvo vsoto 105.000 din. Ravnanje 61.630 din. obrtni referat 113.470 din. Pri tem referatu so 4 uslužbeni. Pri gradbenem uradu izkazuje postavka osebnih izdatkov za 14 uslužbencev 417.860 din. Finančni urad za 29 uslužbencev 750.900 din. tržno nadzorstvo 118.600 din, veterinarski urad 51.880 din, pisarna za 17 uslužbencev 371.100 din, konjsko-pojasni urad za 11 uslužbencev 298.820 din, fizikat za 6 uslužbencev 203.880, socialno politični urad za 6 uslužbencev 152.170 din, vojaški urad za 8 uslužbencev 215.890 din, turistični urad 44.130 din, mestna študijska knjižnica za 4 uslužbenice 121.690 din, potem za deklinski zavod »Vesna« 40.760 din, za prestopno gasilsko četo (mehanični dnevniki) 30.625 din, za mestno olerševno društvo (višji vrtnar dnevniki) 30.625 din, odbor za pasivno obrambo mesta (tajnik dnevniki) 23.870 din. K temu je treba prišteti

še uslužbeni davek v iznosu 135.000 din. Pri mestnih podjetjih kažejo posamezni oddelki sledeče osebne izdatke: vodstvo (4 uslužbeni) 140.985 din, uprava 715.400 din, inkasanti 272.120 din, pilnarna za 7 nameščencev 190.374 din, mestno električno podjetje za 19 nameščencev 745.405 din, gradbeni urad za 5 nameščencev 148.529 din, mestno kopalnice (en nameščenec) 12.869 din, premoženjska uprava za 9 nameščencev 262.254 din, vodovod za 7 nameščencev 195.729 din, klavnicna za 6 nameščencev 179.907 din, avtobusni promet za 7 nameščencev 189.996 din, pogrebni zavod za 2 nameščence 70.993 din, prodajalna za 2 nameščence 47.330 din. K temu še pridejo prispevki za pokojninsko zavarovanje 112.220 din in za bolnišni zavarovanje 173.730 din.

K temu še pridajo preskrbnine. Pokojninske 38 upokojencev izkazuje 756.240 din, vdovnine 26 vdov 380.820 din, miloščine 7 miloščinarjev z rezervo 68.760 din. Uslužbeni davek pa 32.000 din.

Novi proračun pa upošteva pri osebnih izdatkih tudi primerno rezervo za morebitno zvišanje preskrbnin zaradi dražnje. Ta rezerva znaša pri osebnih izdatkih mestne uprave 350.000 din pri osebnih izdatkih Mestnih podjetij 250.000 din, pri preskrbninah pa 130.000 din.

Dobro srce Tezna

Plemenito delo tezenskega Rdečega križa - Potrebno je otroško zavetišče

Tezna, 20. februarja. Lani ustanovljeno društvo Rdečega križa na Teznu je ob svojem rojstvu dobro prešlo začetne naloge in je v soboto ob priliki občnega zbora v Felčevih dvorani po vsestransko zadovoljivih poročilih dokazalo, da si je bil odbor v polni meri svest svoje zvišene, človekoljubne naloge.

Po uvodnih besedah in poročilu marljivega predsednika g. Joška Šabedra, ki je pozdravil zastopnika sreskega odbora RK šol. nadzornika g. Močnika, župana g. Stržina kot zastopnika občine, RK v Pobrežju in D. M. v Brezju ter predstavnikov vseh domačih nacionalnih in kulturnih društev, so sledila vestno sestavljena izbrana poročila tajnika učitelja g. Visočnika in blagajnika g. Zunka. Iz blagajniškega poročila posnemamo, da je bilo 15.664 din dohodkov in 13.354 din izdatkov. Dobrodoše so donosili poleg članarine tudi prireditve, največ pa podpore naših tovarn, kr. šol, odborov, občine in drugih domačih dobrotnikov in le tako je bilo mogoče prirediti v tako velikem obsegu božičnico, pri kateri je bilo obdarovanih nad 400 otrok z obujalom, obleko in perilom. Poleg uboge šolske dece je bilo v manjši denarni zneski obdarovanih nekaj

domačih nujne podpore potrebnih tezenskih siromakov. V imenu nadzorstva je podal izbrano poročilo učitelj g. Miloš Ledinek.

Sledila je razprava staremu odboru in nato volitve. Z majhnimi spremembami je bil izvoljen stari odbor s predsednikom g. Joškom Šabedrom. Povalno se je izrazil o delu odbora zastopnik sres. odbora RK šolski nadzornik g. Močnik, govoril so še župan g. Stržina, podpredsednik g. Alojz Kovatič in predstavniki domačih društev. Lepa in primerna navodila za bodoče leto je zlasti podal učitelj Miloš Ledinek. Za naše veliko prednostno naselje je zlasti potreben zdravnik. Treba bi misliti na ureditev šolske kuhinje v zimskem času in gradnjo otroškega zavetišča. Sicer je bil svojčasno ustanovljen po predlogu učiteljskega odbora, kateremu je bila poverjena naloga ustanovitve zavetišča, kaže pa, da bo tudi to nalogo moral prevzeti odbor RK. Naj še omenimo hvalnevredno dejstvo, da so se udeležili občnega zbora predstavniki vseh tukajšnjih nacionalnih in prosvetnih organizacij in tako doprinesli dokaz, da vidijo potrebo skupnega delovanja vsaj za ublažitev bede v našem predmestju.

Bridka usoda hlapca Jerneja

618.960 km je prehodil v 26 službenih letih - Razočanje na stara leta

Maribor, 20. februarja. Kdo ga ne pozna? Nagel je njegov korak. Zmerom po cestah in ulicah, v središču mesta in na periferiji. Kdo bi mu nekdaj prisodil, da ima na svojih ramenih sedem »križev« in pol? Zares čudna je usoda 75letnega sodnega dostavljaka Adolfa Hecla. Ta njegova usoda nalikuje na bridko razočaranje, ki ga je doživel na stara leta Cankarjev Hlapec Jernej.

26 let je Adolf Hecl vzorno, vestno in zadovoljivo opravljal svoje delo. Vsak dan je absolviral povprečno 60 do 100 km. Pri tej neprestani, naporni hoji si je tako okrepil telo in zlasti noge, da je še danes hitrejši in vztrajnejši, v hoji nego vsak mariborski mladenič. Ako upoštevamo, da je opravljal na leto v 312 delovnih dneh progo 24.960 km, potem dobimo v 26 letih progo 618.960 km, ki jih je absolviral po svojih službenih opravilih. Le malokdo

se more ponašati s tako krepkim in otipljivim dokazom naporne delavnosti in delovne vzdržnosti.

Adolf Hecl je zdrav in krepak. Ni pa nastavljen. Njegovo delo ni bilo postavljeno na osnove konkretnega dogovora in službenega razmerja. Četudi so njegove noge izredno prožne in hitre, pa pravijo, da je potrebna mlajša moč, ki naj prevzame Heclovo delo. Adolfa Hecla pa čaka na stara leta bridka usoda. Brez pokojnine bo, zares pravi hlapec Jernej.

Kam naj se obrne v jeseni življenja za delo in zaslužek, od česa naj ubogi starček živi? Ta in slična vprašanja se porajajo. Ali se bo še v zadnjem hipu oglašalo dobro srce in prepričilo, da ne doživimo novega primera trpkosti in grenkobe, ki jo nemalokrat prinaša sodobno življenje.

Mariborske in okoliške novice

— Tri tedne po smrti — premeščen. Lansko leto v decembru je zbučila med železničarji začudenje objava v železniških službenih sporodilih, da je strojevodja F. prestavljen iz Maribora na postajo Nis. F. je bil skoro leto dni bolan in ni vršil službe. Tri tedne pred objavo premeščitve pa je že ležal pod hladno rušo. (Delavska politika)

— Sresko načelstvo v Mariboru opozarja vse imetnike vozniških izkaznic, da potече rok za podajanje vozniških izkaznic in plačilo taks 29. februarja 1940. Proti zamudnikom se bo uvedlo kazensko postopanje. Lastniki motornih vozil lahko dvignejo tudi benčinske karte.

— Materinski tečaj. Jutri v četrtek predava v okviru materinskega tečaja v dvorani Ljudske univerze g. dr. Stanko Gogala iz Ljubljane o svobodi in avtoriteti.

— Odpitja noč in dan so groba vrata. V splošni bolnici je umrla tkačeva žena Marija Mesarec, stara 31 let. V Rapochevi ulici 4 je preminila žena upokojenega železničarja Marija Domiter, stara 78 let. Eno najstarejših Mariborčank je bila zasebnica Ana Polifka, ki je doživela častljivo starost 89 let, pa je sedaj umrla. V

Smetanovi ulici 54 je preminila zasebnica Helena Potočnik, stara 73 let. Žalostnim naše globoko sožalje.

— Smrt vzorne žene. V Mali Nedelji pri Ljutomeru je preminila blaga gospa Marija Spindler, stara 84 let. Plemenita pokojnica je bila mati našega stanovskega tovariša g. Vekoslava Spindlerja. Vsi, ki so plemenito starko poznali, jo bodo ohranili v trajnem spominu. Žalostnim svojcem naše globoko sožalje!

— Rdeči križ v Mariboru poziva vse avtomobiliste in soferje, ki niso sposobni za vojaško službo, kakor tudi vse avtomobiliste, da se javijo, oziroma da izročijo svoj naslov v pisarni Rdečega križa v poslopu sreskega načelstva, če so v primeru potrebe pripravljeni prevzeti gotove funkcije.

— Zmrznili je 36letni posestniški sin Anton Bokan iz Skakovcev. Nedavno se je vrnil domov iz Francije, kjer je bil na sezonskem delu. Popolnoma izčrpan se je zrušil na cesti. Obležal je in zmrznil.

— Amalcenska kri. Na Podlehniku sta se hudo premikastili in spopadli 29letna posestnica Marija Marženjak in njena sosedka, ki je navajala na Marženjakovo s

takšno silo, da se je morala Marženjakova zaradi občutnih poškodb na glavi zateči v bolnico. Sedaj raziskujejo orožniki to zadevo.

— Tudi loj je postal predmet spekulacije. Cena mu je narasla že na din 14.50 in še ga ni bilo dobiti, ker so mesarji napovedali, da bo v kratkem po din 16 in celo din 18. Med tem pa se je stvar rešila drugače. Milarne, ki v prvi vrsti rabijo loj, so ga dobile iz inozemstva po din 10, loj za kilogram in je v ceni vračunana tuji prevoznina, ki znaša sedaj 40% nakupne cene loja (popreje kvečjemu 8 do 10%). Zaradi tega je cena našemu domačemu loju zpet padla na din 11 za kg. Torej je naš domači loj v primeri z ameriškim in avstralskim še vedno za 1 din pri kilogramu predraž. (Delavska politika)

— Iz viničarskih vrst. V nedeljo 25. februarja se zbera viničarji v šternovi gostilni v Koških. O viničarskih zadevah poročila v zvezi z novim viničarskim redom g. dr. A. Reisman.

— Ustrelji človeka, ker ga niso pustili v hišo. Dne 9. novembra 1939 so pri posestniku Francu Novaku v Mihalovcih obrezovali repo. Kakor je ob takih prilikah običaj, se je zbralo pri Novakovih okoli 30 fantov in deklet, ki jih je posestnik Novak po končanem delu pogostil. Zadržala pa je tudi harmonika ter so se parčki pridno zavrteli. Nenaodoma pa je nastal med fanti prepri. Posledica je bila, da so tri vročevrčne postavili na hladno. Toda ti so hoteli na vsak način spet v hišo. Hoteli so s silo v sobo, kjer so plesali. Posestniški sin Avgust Hedžet je stal pri vratih. Tedaj pa je komaj 19letni Ivan Zalar potegnil iz žepa samokres in oddal proti Hedžetu dva strela. Hedžet se je zgrudil na tla in kmalu zatem umrl. Krogi sta mu namreč prebili žilo odvodnice in dovodnice. Ivan Zalar se je moral zaradi tega zagovarjati pred malim kazenskim senatom, ki ga je po tajni razpravi obsodil na 3 leta in mesec dni zapora.

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Minafikova mestna lekarna pri Orlu na Glavnem trgu 12, tel. 25-83, ter Remsova lekarna pri sv. Roku na vogalu Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

— Mariborski rokoborec na balkanladi v Carigradu. V kratkem bo letošnja balkanlada v rokoborbi v Carigradu, na kateri bodo jugoslovenske barve zastopali tudi trije Mariborčani, in sicer Ivan Pirher in Karel Fiser, člana Pekovskega športskega kluba v Mariboru, ter Aleksander Ivančič, član SK Maratona.

— Najznamenitejša smučarska prireditelja je Orožnov smuk, ki se bo osmle vršil v nedeljo 25. februarja t. l. Udeležence se vsakoletne tradicionalne zimskosportne prireditve bo vozil poseben avtobus v soboto 24. februarja ob 18. Z Grajskega trga k Mariborski koči, kjer se bodo zbrali vsi udeleženci letošnjega Okrožnega smuka. Tekmovalna proga bo šla od Mariborske kočice mimo Ruške kočice, Klopne vrha, Seniorjevega doma do Vuzenice, kjer je cilj. Vodji letošnjega Orožnovskega smuka sta g. Borut Hribar in Evald Koren. Doslej je startalo k Orožnovi smuki 231 smučarjev in smučark, od katerih je prevzelo ves pohorski greben 201 tekmovalcev.

— Kazen so mu zvišali. Dne 22. decembra 1939 je mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča obsodil 39letnega Franca Kosarja iz Slatine Radencev na 6 mesecev zapora, ker se je pregrešil proti čl. 3 zakona o zaščiti varnosti in reda v državi. Državni tožilec je zaradi nizke kazni vložil priziv pri apelacijskem sodišču v Ljubljani, ki je Kosarju zvišalo kazn na leto dni robove. Kosar je namreč v noči na 13. novembra 1939 na Glavnem trgu na ves glas dajal duška neki tuji ideji.

— Razne vesti. V neki gostilni na Aleksandrovi cesti je nastala ratuka in sicer zaradi tega, ker neki 35letni Martin S. ni hotel plačati zapitka 253 din. Ker je tudi žalil gostinčarja, so poklicali stražnika, ki je razburjene duhove pomiril. Ko pa je stražnik spet odšel in Martin S. še ni dal miru, so ga kratkoma vrgli iz gostilne. Pri tem pa je Martin S. tako nesrečno prišel na cesto, da je obležal s poškodbami na glavi. Zapitek je za tem plačala njegova žena. Vsa zadeva bo imela svoje odmeve pred sodniki. — Pri smučanju si je zlomil desno nogo 21letni strugarski pomočnik Viktor Zirniger iz Razvanja, ki so ga morali odpremiti v mariborsko splošno bolnico.

— Ljudska univerza v Mariboru. Drevo ob 20. uri bo predaval o hoji na Mount Everest v angleškem jeziku Mr. Hugh Rutledge. Predavanje je tudi zanimivo, ker predava dvakratni vodja ekspedicije na Mount Everest. Vsebina predavanja se bo tolmčila tudi v slovenskimi. Lepe skloptične slike.

Šolske in stanovsko delo učiteljstva

Slov. Bistrica, 20. februarja. V svrhu poglobitve šolskega dela se je zbralo v ponedeljek na pobudo sreskega šolskega nadzornika g. Leona Cepudja učiteljstvo slovenjebistriškega okraja k skupni hospitaciji, ki se je vršila v šoli v Slov. Bistrici, pod vodstvom g. nadzornika. Tovariši Čuk je v II. oddelku višje lj. šole v zemljepisni uri obravnaval Bolgarijo. Učiteljstvo je lepu in zanimivemu nastopu sledilo z vso pozornostjo, kar je izpicala sledeča razgibana razprava. K se je vrčila kar pod vodstvom g. nadzornika in je dokazovala, da ima učiteljstvo v svojem nadzorništvi tudi iskrenega voditelja in svetovalca.

Proteklo soboto pa se je vršilo na Pragerskem učiteljsko zborovanje, kjer so se razen pedagoških razmotirala tudi pareča stanovska vprašanja. Predvsem je bila spet poudarjena nujna potreba po zvišanju prejemkov. Takoj se naj nakaže trinajsta plača. Prerazčevali so se dalje predlogi organizacije za finančni zakon 1940-41. Učiteljstvu naj se zagotovi stalnost. Premestitve se morejo izvršiti samo v primerih ukinitve razreda. Spemamba glede uredbe draginskih čoklad naj se spoponi.

Zanimivo predavanje o pisavi je imel tov. Čuk iz Slovenske Bistrice, kjer je učiteljstvo ponovno spoznalo, kako važen činitelj je pisava pri vzgoji otrok. Navedel je med drugim razne stopnje pisav, govoril o raznih ovirah pri pisavi, se dotaknil psihografologije itd. Predavatelj je žel v obeh primerih, tako pri zgoraj omenjenem lepem nastopu, kakor za zanimivo predavanje, zaslužen priznanje. Šolski in vzgojni problemi učiteljstvo vselej zanimalajo.

Predsednik Miloš Tajnik je uvodoma pozdravil novega člana Vaupotiča iz Laporja ter izročil pozdrave premeščenih tovarišev Vigeletove in Dimitrijevičeve. Med predlogi navajamo, naj se obravnava zamud rentnih učencev prenese na prosvetno upravo, ker z nalaganjem kazni občinskih odborov ni nobenih uspehov.

Incidenti med gledališko predstavo

Zvižgi in protestni vzkliki med operetno predstavo v Studencih

Studenci, 20. februarja. Studenčani živimo svoje življenje. Značilno je za izrazito delavsko nasebino. Čutimo potrebo po izobrazbi, ki nam je kakor zdravilo po napornem dnevnem delu. Ta dušeslovni moment nam pojasnjuje razgibanost društvenega življenja v Studencih. Zelo živahno zanimanje je za predstave. Prav radi zahajamo k vsakoletnim predstavam v studenškem sokolskem gledališču katerega sloves je razširjen po vsem območnem ozemlju. Radi posemamo tudi uprizoritve v Gasliskem domu in drugod. Jasno se kaže, da uspevajo v Studencih samo stvari, ki so dobre, sprejemljive in ki služijo svojemu namenu.

Zal pa opazamo v zadnjem času v naših Studenčkih hipertrofijo raznih prireditev, zlasti predstav. Kulturna zrelost Studenčanov je postavljena pred trdo preizkušnjo. Med drugim uprizarja razna dela tudi Dramatično društvo »Zvezda«. V nede-

del je med drugim razne stopnje pisav, govoril o raznih ovirah pri pisavi, se dotaknil psihografologije itd. Predavatelj je žel v obeh primerih, tako pri zgoraj omenjenem lepem nastopu, kakor za zanimivo predavanje, zaslužen priznanje. Šolski in vzgojni problemi učiteljstvo vselej zanimalajo.

Predsednik Miloš Tajnik je uvodoma pozdravil novega člana Vaupotiča iz Laporja ter izročil pozdrave premeščenih tovarišev Vigeletove in Dimitrijevičeve. Med predlogi navajamo, naj se obravnava zamud rentnih učencev prenese na prosvetno upravo, ker z nalaganjem kazni občinskih odborov ni nobenih uspehov.

Incidenti med gledališko predstavo. Zvižgi in protestni vzkliki med operetno predstavo v Studencih. Studenci, 20. februarja. Studenčani živimo svoje življenje. Značilno je za izrazito delavsko nasebino. Čutimo potrebo po izobrazbi, ki nam je kakor zdravilo po napornem dnevnem delu. Ta dušeslovni moment nam pojasnjuje razgibanost društvenega življenja v Studencih. Zelo živahno zanimanje je za predstave. Prav radi zahajamo k vsakoletnim predstavam v studenškem sokolskem gledališču katerega sloves je razširjen po vsem območnem ozemlju. Radi posemamo tudi uprizoritve v Gasliskem domu in drugod. Jasno se kaže, da uspevajo v Studencih samo stvari, ki so dobre, sprejemljive in ki služijo svojemu namenu.

Zal pa opazamo v zadnjem času v naših Studenčkih hipertrofijo raznih prireditev, zlasti predstav. Kulturna zrelost Studenčanov je postavljena pred trdo preizkušnjo. Med drugim uprizarja razna dela tudi Dramatično društvo »Zvezda«. V nede-

ljo je bila krstna predstava operete »Zorac«, ki jo je spisal R. Krois. Hvalnevredna je sicer prizadevnost, toda takšnih stvari Studenčani ne prenesemo. Težko je najti besedo, s katero bi mogli pravilno označiti tisto, kar smo gledali v prejšnji spurskeji dvorani v nedeljo zvečer. Razumljivo je, da se je med sicer številnim občinstvom pojavil odpor proti takšnemu podcenjevanju okusa studenškega občinstva. Slišali smo zvižganje, pa tudi razne vzklike, med drugim »Denar nazaj!«. Ne samo stvar umetnosti, ampak že stvar primitivnega okusa samega terja, da se takšne stvari ne uprizarjajo. Prireditelji so doživeli trpko razočaranje s svojo predstavo, ker niso računali s kritičnostjo studenškega občinstva. V bodoče naj bi takšne uprizoritve raje izostale.

Studenčani pa bomo tudi vnaprej radi poseali predstave in uprizoritve, ki so na dostojni višini in ki apelirajo na primeren okus in razumevanje občinstva.

Mariborsko gledališče

Sreda, 21. Zaprt. Četrtek, 22. ob 20. Kovarstvo in ljubezen. Premiera. Red B.

Meščanska zaloga »Kovarstvo in ljubezen«, katere premiera bo v četrtek 22. t. m. je izmed vseh Schillerjevih dramskih del poleg »Razbojnikov« tudi na velikih odrih dosegla največ uprizoritev in najprodornejši uspeh. Ta igra spada še danes med železni repertoar vseh gledališč. Predstava je tudi za mlajšo primerna in nazorna.

Zahteve našega učiteljstva

Gornji grad, 20. februarja. Pretekli teden so zborovali učitelji JUU v gornjegrajskem srezu ter se pri tem zedinili v sledečem:

1. Odborava se stališče sekcije do organizacije sreskih šolskih nadzornikov. 2. Da bodo kmetsko nadaljevalne šole res dosegle svoj namen, je potrebno, da se ukaže konni obvezno pohajanje teh šol. Izkušnje namreč kažejo, da je sedanjí način obiskovanja kmetsko nadaljevalnih šol neprimerno in zaradi tega šole ne morejo uspevati kljub dobri volji pristojnih oblasti in učiteljsva. 3. Gledališče mladega rodu, ki se je osnovalo v Mariboru, je velikega vzgojnega pomena, vendar bi želeli, da bi se to gledališče razširilo v toliko, da bi od njega imeli korist tudi podeželski otroci in učitelji. To bi se dalo doseči, če bi gledališče vzelo v svoj program tudi gostovanja na deželi in izdajanje primernih publikacij. Dokler bo delokrog omejen samo na mesto in njegovo najbližje okolico, ne moremo pristopiti kot ustanovniki.

Slednjč je bila sprejeta sledeča resolucija: 1. Sekcija naj takoj zavzame načelno stališče k novemu položaju v JUU po ustnovitvi Zveze hrvatskih učiteljskih društev, ali pa naj razpiše začetno anketo. 2. Vodstvo organizacije naj se potrdi, da ostane ekscijski odbor državnih namščencev v Beogradu vse dotlej v funkciji, dokler našim potrebam ne bo zaščeno oziroma dokler ne bi ukinjen je 76 uradniškega zakona. 3. Priznavajoč prizadevanje vlade za konsolidacijo razmer v državi in demokratizacijo vsega javnega življenja konstatiramo, da bi v vsaj smeri postal položaj mnogo boljji z ukinitvijo je 76 urad. zak. in ukinitvijo cenzure nad prodajalnimi tiskom. Zato predlagamo, naj se obje izvede čimprej posebno še, ker to ni v zvezi z nobeno finančno žrtvijo. 4. Konstatiramo, da je učiteljstvo zaradi nezadostnih prejemkov čez mero zadolženo. Ker s sečanjimi plačami ne more iz dogov, zahtevamo: a) da se učiteljski dohodniki razširijo na isti način, kakor so se zaščitili kmetski dohodniki; b) da se vsi dotlejši, dokler ne bo rešeno vprašanje učiteljskih dogov, proglašajo za dolgovne motoriji. 5. S takim povzemanjem plač, kakor se spričo časopisnih vesti namerava izvesti, se ne strinjamo, ker tako zvišanje v dani situaciji ne predstavlja popolne rešitve našega materialnega položaja. Zato zahtevamo: a) da se čimprej sprejme uredba o kontroli cen, b) da se v polni meri zadosti našim zahtevam, izraženim v »Pomeniki«, ki so jo dne 27. januarja t. l. poslale organom naše državnih nameščencev na merodajna mesta.

Učiteljstvo murskosotškega sreza JUU pa je sprejelo naslednjo resolucijo:

Iz Celja

— Podsavezno prvenstvo v alpski kombinaciji pri Celjski koči. Zimsko sportni odsek Savinjske podružnice SPD v Celju je razpisal tekmovalje v alpski kombinaciji za prvenstvo Mariborskega zimskega športnega podsaveza. Tekmovalje bo v nedeljo 25. t. m. pri Celjski koči pod Tovstom. Tekmovalje v smuku se bo pričelo ob 9. na 2 km dolgi progi z višinsko razliko 300 m, tekmovalje v slalomu pa ob 13.30 na 500 m dolgi progi z višinsko razliko 125 m. Pravico tekmovalja imajo vsi verificirani tekmovalci JZSS, v konkurenci pa oni, ki so obenem člani klubov Mariborskega zimskega športnega podsaveza. Prijava je treba poslati do petka 23. t. m. zvečer na naslov: Zimskosportni odsek SPD Celje, Kralja Petra cesta 9. Naknadne prijave se bodo sprejemale najpozneje eno ur pred startom proti dvojni prijavi. Zvečanje števil bo v soboto 24. t. m. zvečer v Celjski koči. Tam bo po tehnični tudi objava rezultatov in razveljavila d. l.

— Sokolsko društvo Celje-matica opozarja članstvo in naraščaj na tretji debati večer, ki bo dreval ob ocmih v mali dvorani Narodnega doma. Brat dr. Frkna bo razpravjal o Tyrševem delu: Naša naloga, smer in cilj.

— Predavanje za rezervno ofitirje. Celjski pododbor UROIR sporoča, da bo v petek 23. t. m. ob 18.30 v Ofitirskem domu obvezno predavanje za vse rezervne ofitirje. Izost nek je treba opraviti.

— Tlačaj za mejarske izpite se bo pričel v nedeljo 25. t. m. ob 7. zjutraj v Obrtnem domu v Celju.

— Ne sreča ne počiva. Ko je 26letni dninar Franc Selc na Rečici pri Laškem čisti dreve, je padel z drevesa tako nesrečno, da si je zlomil križ in desno nogo. V nedeljo si je 17letni mizarški vajenec Jože Vozel iz Loke pri Trbovljah pri smučanju zlomil desno nogo, 12letni delavec sin Friderik Zohar iz Nove vasi pri Celju pa si je pri smučanju zlomil levo roko. V ponedeljek si je Franc Gajšek, sin posestnice iz Prožinske vasi pri Štorkh pri padcu na poleničnem tleh zlomil levo roko v ramenu. Na Dečkovi cesti 3 v Celju je padel 26letni brezposelni dečavec Ivan Kukovič v nedeljo doma po stopnicah in si izpahnil desno nogo. Ponosrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— Umrl je v ponedeljek v celjski bolnici 53letni delavec Viktor Graf iz Štor. Istega dne je umrl na Sp. Hudnji pri Celju sinček mizarškega pomočnika Marijan Teržan.

Iz Radeč

— Ob Savi so se pojavile divje race in gosli. Odkar je nastopil silovit mraz, lahko opazamo ob bregovih Save precejšnje število divjih rac, ki plavajo po vodni gladini. Kadar meju

Nakaznice za bencin izdane, bencina dovolj — a čakamo še na uredbo o prodaji

Ljubljana 21. februarja
Pred 14 dnevi je ljubljanska policijska uprava sporočila porabnikom bencina avtomobilistom in prevoznikom, da bo začela razdeljevati nakaznice, ki jih je prejela iz Beograda. Časopisje je pa že prej poročalo, da bo prodaja bencina na nakaznice uvedena že 8. t. m. Vendar so tedaj se začeli razdeljevati nakaznice in stari predpisi o omejitvi porabe tekočih goriv so ostali v veljavi. Prav tako je še zdaj vedno v veljavi uredba o časovni in krajevni omejitvi prometa. Porabniki bencina pa, ki so že prejeli nakaznice za bencin, se jih še vedno ne morejo poslužiti.

Kako dolgo bo torej še v veljavi sedanja omejitev prometa? Zdi se, da ni mogoče napovedati, kdaj bo uvedena prodaja bencina na nakaznice. Po nekaterih vestih, ki so prišle iz Beograda, bo uredba o prodaji bencina na nakaznice kmalu izdana. Računajo, da bo gotova v začetku prihodnjega meseca. Če pred tedni je časopisje opisovalo novi sistem prodaje bencina, kljub temu zdaj še ni nobene jasnosti, o delitvi porabnikov bencina na skupine in kategorije po vozilih. Nihče še ne ve, čeprav je že prejel nakaznico, koliko bencina bo prejel. To ni razvidno iz nakaznic, kar se zdi precejšnja pomanjkljivost.

Po različnih nakaznicah lahko sodimo, da je uvedenih 12 kategorij, ni pa še mogoče ugotoviti kakšna je razlika po dovoljeni količini bencina med posameznimi kategorijami. Nakaznice so označene po črkah A, B, C in D, razen tega se pa še razlikujejo sicer pod oznako z isto črko z barvnimi pasovi, rdečimi in zelenimi, navpičnimi ali poševnimi, a nekatere nakaznice imajo po tri barvne pasove, zopet druge pa po dva. Samo nakaznice s črko A so le ene vrste. Razdeljujejo jih motoklikistom. Motoklikisti torej ne bodo razdeljeni v več skupin, ter bodo imeli vsi pravico do nakupa enake količine bencina.

Nakaznice sestoje iz legitimacije lastnika vozila in iz bonov za bencin, vse natisnjeno na precej veliki pol kartona. Z enim bonom se bo porabnik bencina lahko založil s tekočim gorivom za teden dni. Prodajalec ali kupec bo sproti strigel bone. Vprašanje pa je, kdaj se bodo posamezni prodajalci bencina pri črpalnih napravah razpoznavali bone, da bodo vedeli, koliko bencina smejo dati. To ne bo tako enostavno, ker kakšno rečeno, na bonih ni natisnjeno, za kakšno količino bencina velja. Razločevati 12 različnih bonov, ki so si precej podobni, ne bo igrača, vsaj ne v začetku. Brez pomot nabiž ne bo šlo. Mimogrede naj omenimo, da bi marsikdo lahko ponarejal bone brez posebne spretnosti, če bi mu kazalo.

Kljub vsem pomanjkljivostim nakaznic, jih večina porabnikov bencina pozdravlja, saj mnogo raje pristanejo na tako omejeno prodajo bencina, kakor pa na časovno in krajevno omejitve prometa. Pač pa jih skrbi, če bodo tudi prejemali dovolj bencina na nakaznice. Ko so uvažali nakaznice, so razmišljali o zelo veliki omejitvi porabe bencina, najmanj na polovico normalne porabe. Poročali smo, da so delegati akcijskega odbora za pravičnejšo omejitev prometa iz naše banovine predlagali v Beogradu, naj bi porabo ome-

jili le največ za 25 odstotkov normalne porabe, ker bi večje omejitve Slovenija ne mogla prenesti brez škode za svoje gospodarstvo. Zdi se, da je to težko reči, ali so v Beogradu upoštevali upravičene zahteve naših gospodarskih organizacij. Šele uredba ali pravilnik nam bo izdal to skrivnost, koliko bencina bodo lahko kupili porabniki posameznih kategorij.

Precejšnje omejitve prometa so zdaj povsem brez pomena, že zato, ker je dovolj bencina. Pozimi je navadno znatno manjši promet z motornimi vozili, v tej zimi je pa bil še posebno slab, delno zaradi zasneženih cest in hudega mraza, pa tudi zaradi tega, ker je mnogo avtomobilistov odjavilo svoja vozila. Če k skupnemu številu avtomobilistov ne prištejemo avtovoščkov, je v tej zimi odjavilo vozila približno 75 odstotkov avtomobilistov. Vozil zdaj še niso začeli prijavljati, čeprav bi to pričakovali odkar je policija začela razdeljevati nakaznice za bencin. Avtomobilisti so še vedno nezaupljivi ter bodo vozila začeli prijavljati šele, ko bodo vedeli, ali bodo lahko kupili dovolj bencina, kolikor ga potrebujejo, da vozilo lahko služi svojemu namenu brez velikih posebnih stroškov (dajatve). Čim bo uredba objavljena, se bo pokazalo, ali je nova ureditev prodaje bencina dobra ali ne — po številu prijav vozil. Zato pa tudi upravne oblasti trpe veliko škodo, predvsem občina in banovina zaradi zmanjšanih dohodkov, ker je toliko avtomobilistov odjavilo vozila, da bi bilo treba čim bolj pospešiti ureditev prodaje bencina na nakaznice. Ko so avtomobilisti napovedovali, da bodo morali odjaviti vozila zaradi uredbe o omejitvi motornega prometa, teh njihovih napovedi najbrž niso jemali resno, kakor da so bile le prazne grožnje. Velike odjave

vozil v tej zimi so pa najbolj dokazale, da je bila dosedanja omejitev prometa zgrešena.

Če so z uredbo o omejitvi prometa hoteli doseči manjšo porabo tekočih goriv, se jim je to vsekakor neuspešno, kajti če tri četrtine avtomobilistov ni več v prometu, je poraba nedvomno manjša. Toda dokazano je bilo, da je v naši državi poraba tekočih goriv v motornem prometu še tako majhna, da s takšnim varčevanjem v resnici nič ne prihranimo, a državne zaloge bencina bi bile lahko popolnoma izčrpane. Zdravni preji, državi ni potreben samo bencin, temveč še skoraj v isti meri meri motorna vozila, zato ni vseeno, če je toliko vozil izločenih iz prometa. Da je pa bila uredba nesmiselna, ker je bila brez učinka, kjer je pač niso hoteli upoštevati, se je tudi izkazalo. Nadzorstvo nad vozili, ki so bila v prometu v posameznih krajih, je bilo skoraj povsem nemogoče, saj oblasti niso mogle nadzirati slehernega avtomobilista od kod in kam pelje ter so bile zlorabe mogoče. Nekateri grešniki so bili tudi dovolj predrzni, kakor n. pr. ti isti advokati, ki se je odeljal z avtomobilom na nedeljski lov in je bil za to zabavo »nagrajen« s 5000 din globa in še z zaporom, menda celo mesec dni. Zdi pa je brez pomena, da bi prijemali nekatere grešnike, ko so vendar že izdane nakaznice za bencin tudi za januar in februar, saj je zdaj prehodno čas, ko je stara uredba v veljavi samo na papirju, nova pa še ni izdana. Porabniki bencina si samo žele, da bi bile nakaznice za bencin praktično v veljavi vsaj prihodnji mesec, saj so jih plačali za vse leto, a jih najmanj 2 meseca ne bodo rabili. Nakaznice so po 20 do 40 din.

Občni zbor čebelarstva društva v Dol. Toplicah in sestanek čebelarjev v Črmošnjicah

Dol. Toplice, 13. februarja.

Čebelarstvo društvo v Dolenjskih Toplicah ustanovljeno kot podružnica Slovenskega čebelarstva društva, je v nedeljo polagalo obračun svojega dela v prvem letu. Iz poročil podružničnih funkcionarjev je razvidno, da je bilo delovanje podružnice za splošno in napredek čebelarstva v tukajšnjem okolišu zelo zadovoljivo. Čebelarstvo, ki je zelo važna panoga našega narodnega gospodarstva, se mora tudi pri nas dvigniti na višjo stopnjo, kar bo mogoče le, če se bodo čebelarji organizirali, se temeljito poučili o naprednem čebelarstvu ter upoštevali vse nasvete, ki vodijo čebelarja k napredku. Predavanje o čebelarstvu je bilo v preteklem letu le eno o priliki ustanovnega občnega zbora, pač pa se je udeležilo nekaj članov tridnevnega čebelarstva tečaja na Grmu pri Novem mestu in en član tečaja o spoznavanju čebelinih bolezni v Ljubljani, ki se je vršil v dneh od 3. do 5. januarja t. l.

Lansko leto je bilo za čebele zelo slabo leto in potrebno je bilo v jeseni čebele dopiti s sladkorjem, Sladkor, ki ga država v ta namen, je sicer prost trošarine, toda je zelo slab, ker je mešan z ogljem in neprečiščen ne gre skozi pitavnik. Dobi se navadno tako kasno, da že skoro

ni več mogoče čebele dopiti. Če ne bi bila pretekla jesen tako ugodna in topla, bi bilo pitanje skoro nemogoče. Želja čebelarjev je tudi, da bi se dobival čisti sladkor, saj je vsaka zloraba sladkorja izključena, ker dobi sladkor le čebelar, ki ima potrdilo sreskega ekonomata o potrebi pitanja čebel in potrdilo finančne kontrole o številu obiljenih panjev.

Popoldne istega dne se je vršil v Črmo-

šnjican sestanek čebelarjev, na katerem je predaval učitelj v p. g. Lilijs. Sestanek čebelarjev je bil glede na vremenske prilike in oddaljenost čebelarjev zelo zadovoljiv, tako glede udeležbe in zanimanja za napredno čebelarstvo. Kraji tod okoli so za čebelarstvo zelo ugodni, zato je tudi čebelarstvo tod zelo razvito, le premalo sistematično. Podružnica, ki naj bi se ustanovila, bi mogla doseči prav lepe uspehe. Predavanju g. predavatelja so vsi pazno sledili in ker je bilo slovensko, katerega jezika ne umejo vsi prav dobro, je nekateri važnejše stvari tolmačili g. Petschauer, ki se je iz slovenskih strokovnih knjig učil umnega čebelarstva.

Po predavanju se je razvila zanimiva debata, kako nekateri brezvestni čebelarji pošiljajo čebele na rop. Dajejo jim piti žganja, ki jih pripravijo do tega, da prične ropati. Nekateri celo žganju primešajo nekoliko kvasa, kar jih še bolj sili na rop. Pri tem brezvestnem delu pa ne pomislijo, da s tem uničijo čebele ne le sosedu, kjer ropajo, temveč tudi svoje lastne. Tako ponajanje pa je tudi nevarno, da čebele obole. Nekdo izmed navzočih je pravil, da je opazil pri svojem čebelnjaku roparice. Trdil je, da mu je sosed grozil, da ne bo imel nikoli čebel. V slutnji, da so roparice last tistega, ki mu je grozil, je vzel daljnogled ter pogledal proti čebelnjaku, ter opazil, da se sosed mudi pri čebelah. Takoj se odpravi proti čebelnjaku, od koder so prihajale čebele roparice. Ko zapazi prihajati sosedu proti čebelnjaku, jo brž odkuri v sobo. Ta pa dobi pred čebelnjakom posodo z žganjem, ki so ga pile čebele. Zadeva se je sicer obravnavala pred sodiščem, dasi brez uspeha, vendar je imel od tedaj mir pred roparicami.

Med preprostimi čebelarji se to pogosto dogaja, dasi je to obojestransko škodljivo. Napredno in umno čebelarstvo bo tudi to odpravilo.

Kako vroče je solnce?

Kadar človeka pošteno zebe, kakor je nas v letošnji zimi že večkrat, se sliši posebno prijetno, da znaša približna temperatura solca 12.300° Fahrenheit. To temperaturo na površini solca je točno ugotovil dr. John Strong s pomočjo novega pyrometra, ki določa iz solca izžarevajočo toploto z merjenjem intenzivnosti njenih svetlobnih valov. Deset se to ni dalo storiti, dokler niso jeli fiziki uporabljati načela infra rdečih žarkov pri konstrukciji novega pyrometra. S pomočjo teh nevidnih žarkov se da točno ugotoviti intenzivnost svetlobnih žarkov, prihajajočih iz solca. Ko se je posrečilo ugotoviti to intenzivnost, ni bilo po mnenju dr. Stronga več težko ugotoviti toplote na solcu.

Optični pyrometer, rabljen pri teh poskusih, je podoben tistemu, s katerim se meri temperatura tekočega jekla. V jekleni industriji označujejo različno barvani toploti valovi temperaturo raztopljenega jekla, če namerimo na nje ta pyrometer. Po tej poti je dr. Strong določil temperaturo solca z merjenjem intenzivnosti infra rdečih žarkov, izvirajočih iz solca. Strongov pyrometer kontrolira tudi našo temperaturo, kakor jo je recimo objavila ameriška meteorološka postaja. Ko je objavila, da znaša 72,5° Fahrenheit je nameril dr. Strong 87,8 na zemlji in 89,6 na hrastovi skorji in 97,2 na južni steni hiše. Pa tudi njegova solčna temperatura je višja, nego so jo izmerili recimo v observatoriju na Wilso-novi gori, s pomočjo posebnih merilcev toplote, pritrjenih k velikemu daljnogledu. Razlika je znatna, saj so namerili tu samo 1.300° Fahrenheit.

Miši in bacili

Trije bakteriologi z washingtonske univerze so v St. Louisu skozi dve leti proučevali možnost prenosa bacilov spalne bolezni potom navadnih miši. Njihovo delo se je končalo z nepričakovanim uspehom. Ameriški učenjakom se je namreč posrečilo dokazati resnično stare domneve, da miške ne prenašajo samo bacilov spalne bolezni, temveč da so tudi njihov rezervoar.

Mesto St. Louis so si zbrali ameriški učenjaki zato, ker je tam spalna bolezen zelo razširjena. Pri poskusih so desetkrat prenesli bacile z ene miši na drugo, in bacili so vedno ohranili svojo moč. Kako se prenese bacil miši na človeka, v poročilu ameriških bakteriologov ni povedano. Poročilo omenja samo, da se drže v telesu bolnega človeka bacili v gornjih dihalnih organih tako, da se lahko prenašajo iz nosu ali ust. Pri prenosu bacilov človeka na miš se je pokazalo, da je postala miš za spalno bolezen imuna, če so bili bacili prenešeni najprej v njen nos in šele potem v njen možg. Poročilo o tem so podpisali dr. S. E. Sullin, dr. C. G. Harford in prof. J. Bronfenbrenner.

POMOTA

— Ta gospod pri vratih ima zelo lepo ženo.
— To je moj mož.
— Ah oprostite, zmotil sem se.

TO JE PRAVI

Sei: Ali je Novak poravnal račun?
Inkasat: Ne, v tisti hiši stanujejo trije Novaki. Vsak trdi, da ni nič dolžan. Eden me je celo vrget skozi vrata.
Sei: Ta je pravi, takoj pojdi še enkrat k njemu.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke.

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

STANOVANJE

ne sobe in kuhinje se s 1. marcem odda na Sv. Petra cesti 43. 615

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri

PRESKER
Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENLANJE

izuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic Velika zaloga perja po 7.— din
Julijana, Gosposvetska c. 12 4. L

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v

MEDARNI
Ljubljana, Židovska ul. 6. 501

FIZOL ZA KUHO
dobite poceni pri
SEVER & KOMP.
Gosposvetska cesta 5 13. L

GLASBA

INSTRUMENTI ZA GODBO
na pihala, rabljeni, se kupijo. Naslov pove uprava Sl. Naroda 620

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše iskreno ljubljene, nepozabne sestre, svakinje, sestrične, tete in stare tete, gospodično

Franjice Pogačnik

učiteljice v pokoju

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so ji lajšali trpljenje v njeni boleznini in jo spremljali na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo preč. gospodoma P. Angeliku in p. Klemenju za tolažilne besede, s katerimi sta ji lajšala težke ure; g. primariju dr. Ivanu Mariniću, častitim sestram in njeni učenci Ivani za vzorno skrb in požrtvovalnost. Nadalje častiti duhovščini za častno spremstvo na njeni zadnji poti, posebno pa preč. gosp. Jaku Kalanu za lepe in ginljive poslovilne besede, kakor tudi neštetim darovalcem vencev in mnogega cvetja.

Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 22. februarja ob 1/4 na 8 v uršulinski cerkvi v Ljubljani in na Dobravi pri Podnartu.

V Ljubljani, dne 21. februarja 1940.

**Zalujoči bratje in sestre
ter ostalo sorodstvo**

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

KUPIMO

vagon najboljšega sena. Parna žaga Rog. Podstenica, p. Dol. Toplice. 606

Inserirajte

V

„SLOV. NARODU“

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

— Papa, — mu je prigovarjala Francoise. — Prosim vas, pojdite k Jose Escaldasu. Srečala sem ga in dejal mi je, da vas bo pričakoval pri belem hrastu. Ne glejte nanj tako zviška. Naj vam pove, kar mu leži na srcu. Čeprav ne vem, za kaj gre, se mi vendar zdi, da je to zelo vpliven mož. Morda bo nama koristilo, če bova vedela, kakšne načrte ima.

— Koristilo? — je ponovil oče s porogljivim očitkom. — Kako trda je ta beseda v tvojih lepih ustih.

— Toda kakšna priložnost je to! In čas hiti.

— Menda se ne jeziš name, Francoise, da nisem znal obogateti.

— Jezila bi se na vas, če bi zanemarjali priložnost k temu.

Zasmejala se je. Toda Francoise de Plesguen se je smejala vedno. Bila je ognjevitka žabica dolgega telesa na nekoliko kratkih nogah. Človek si jo je nehote mislil / krinolini s pudrom na kostanjeh

laseh in »mušicami« na robu jamic na njenih licih. Njen oče je tiho vzdihnil, kajti vedel je, da Francoisein smeh ni vedno brezskrben, ni pa znal vedno uganiti kdaj.

— Kaj če gre za tajno izkoriščanja kavčuka, ki mi jo hoče tvoj Bolivijec prodati v škodo našega bratranca? — se je pošalil. Ali bi bila zadovoljna, če bi se spustil v konkurenco z valcorskimi kraljem in odpotoval na bregove Amaconke?

Odkimala je z glavo.

— Ne, nobena Valcorija na svetu bi me ne zadržala, da bi mu ne zavidala Valcora samega, tega dednega veleposestva, kjer živa in ki spada med najlepša v Franciji. Cemu ukvarjati se še z nečem drugim, če imava to posestvo? Če bi bila na mestu našega bratranca, bi domnevala, da potiska navzdol njegovo vrednost s tem, da hrepeni po milijonih, pridobljenih z eksotično industrij.

Kako malo očetovega značaja je bilo prav za prav v nji! Biti ponosna na svoj rod, na zemljo, s katero je zvezan samo naslov, po tem je hrepenela ta Wat-teauva pastirica.

— Niti Jose Escaldas ne bo ničesar izpremenil na tem, da si rojena kot hči mlajše veje, moja častihlepná lepota, — je dejal Marc nekoliko trpko.

— Kdo ve?

— Pojdem torej k njemu. Na poti do belega hrasta bo vroče.

Marc de Plesguen je pozvonil in si dal prinesiti svoj najširši slammik ter velik siv, zeleni obrobjen solnčnik. Zapustil je grad in odšel čez francoski vrt in po cesti med gostim vejevjem proti belemu hrastu.

To križišče je dobilo ime po krasnem tam stoječem drevesu. Hrast je bil ravnejši od bukke, toda prav tako gladek. Bil je srebrnkaste barve in stal je sredi zelenja liki stolp. Bil je izredno visok, a njegova zelena krona je bila naravnost gigantska.

Pod hrastom je sedel na kamniti klopi Escaldas. Bil je tako zatopljen v svoje misli, da ni opazil, kako mu je ugasnila cigareta v roki. S palico je risal hierogliffe v tla pred seboj.

— Menda mi hočete sporočiti veliko tajno, ker ste izrazili željo, da bi prišel tako daleč, — je dejal Marc potem ko ga je bil komaj pozdravil.

— Veliko tajno, gospod de Plesguen.

Ta beseda je samo povečala prišlečevo rezerviranost. Njegovemu odkritemu značaju se je upiralo vse, kar se ni dalo izgovoriti glasno ali storiti pred vsakim človekom.

— Poslušam vas, — je dejal in sedel tako daleč od Josea, kolikor je dopuščala klopiča.

Mešane se mu je previdno približal, ne da bi se zmenil za njegovo presenečenje.

— Nikar se ne odmikajte, gospod de Plesguen, verjemite mi, da vam ne bo žal, da govorim tiho. In res se je njegov glas izpremenil v šepet.

— Kako presenečeni bi bili, če bi vam dokazal, da ste glava rodbine Valcorov, pravi markiz pred zakonom in zakoniti lastnik krasnega posestva, na katerem sediva, vi, ne pa vaš nečak Renaud.

Zdelo se je, da osuplost Marca de Plesguena, ki je bil Escaldas na njo tako razveden, pri tej domnevi ni bila velika. Neverjetno in nemogoče spo-

ročilo iz ust človeka, ki mu že vnaprej ne zaupamo, vzpodbuja samo k tem večji previdnosti. Marc je samo dvignil obrvi in skomignil z rameni.

— Moja vest je povsem resna, — gospod de Plesguen.

— Da, nekaj je na tem resnega, namreč to, da ste me pripravili do tako dolge poti v taki vročini, kar zelo obžalujem. Toda te neumnosti, ki mi jih pripovedujete ...

— Če me nočete poslušati zaradi sebe, storite to iz ljubezni do svoje hčere, — je vzkliknil Bolivijec, videč da vstaja.

— Do moje hčere, — je zašepetal Plesguen in videl je v duhu smeh svoje Francoise ter njene živahne, lokave oči. Zdelo se mu je, da še sliši njene skrivnostne besede. Kdo ve? — Upam, gospod, da o teh neumnostih niste govorili z mojo hčerko.

— Nikar ne, toda gospodično Francoise požene v nesrečo, če ji ne pridobite nazaj njenega posestva, ki mora priti v njene roke. Ljubi kneza de Villingen, ki bi vzel za ženo dedinjo Valcora, toda ...

Stari plemič ni čakal, da bi izgovoril novico do konca.

— Molčite! Kolika drznost ... ustvarjati si domneve o čustvih gospodične de Plesguen.

Njegov košeni obraz z vojaškimi brki je zalila rdečica. V njegovih navadno zelo motnih očeh se je zalesketal gnev in razburjenje.

Marcovo razburjenje pa ni bilo povzročeno samo z gnevom. Obšel ga je tudi strah — kako uganiti, kaj se godi v dekličinem srcu? Ali je mogoče, da bi se sama vrgla v muke nesmiselne ljubezni?